

Promise

Voor Bijbels denken in de gezondheids(zorg) 31ste jaargang nr 3 (juli 2015)

In dit nummer:

De 'tien geboden' van de apologetiek
Transactionele analyse
Causaliteit
Soefi's: de mystieke moslims

De tien gebode apologetiek

Apologetiek (van het Griekse ἀπολογία, apologia, betekent letterlijk: “verdediging, verontschuldiging”) is het verdedigen van bepaalde, vaak religieuze, standpunten door middel van redenering. In dit artikel van de fundamentele van de christelijke geloofsleer. Apologetiek kan naast de verdediging van het geloof ook de theologische onderbouwing van geloofsverdediging en de geschriften waarin geloofsverdediging voorkomt aanduiden (Wikipedia).

Toen ik mijn apologetische bediening begon heb ik veel geleerd van mijn fouten, net als velen van u waarschijnlijk. Kennis hebben van apologetische onderwerpen en moeilijke vragen kunnen beantwoorden, maakt iemand nog niet tot een goede apologete. Het belangrijkste is ongelovigen te betrekken op een manier, dat ze op een eerlijke manier gaan luisteren, het begrijpen en ons standpunt serieus gaan overwegen. In dit artikel zal ik de dingen die je het beste kunt doen en de dingen die je zeker niet moet doen bespreken. De dingen die je moet doen zijn normale, ge-

zonde apologetische principes, de dingen die je moet vermijden zijn de valkuilen van slechte apologeten. Samen zorgen ze voor de spelregels van een effectieve apologetische evangelisatie. Ik noem ze de ‘tien geboden’ van apologetiek (1).

Het eerste gebod: Eerst het evangelie, in de tweede plaats de apologetiek

Als het mogelijk is, probeer in een ontmoeting te getuigen van het evangelie van Jezus Christus, dat is wat ongelovigen moeten horen om gered te worden. Het is een verkeerde vooronderstelling dat iedere ongelovige direct intellectuele bezwaren heeft tegen het christen-zijn. Van daar dat niet ieder getuigenis tevens een verdediging van de leer hoeft te zijn. Als de ongelovige reageert op het evangelie, vergeet dan de apologetiek en ga verder met het delen van het goede nieuws van Jezus Christus. Bevestig het evangelie door uw persoonlijke getuigenis, dat de levensveranderende kracht van de Heilige Geest in je eigen leven laat zien.

Het tweede gebod: Blijf bij de hoofdzaken

De meeste niet-christenen weten weinig van de Bijbel of van wat christenen geloven en wat ze erover denken te weten is vaak niet waar. Als je de kans krijgt te getuigen, vermijd theologische onderwerpen zoals eschatologie of predestinatie die alleen maar verwarrend zijn voor ongelovigen. Vermijd ook soortgelijke onderwerpen als spreken in tongen of manieren van dopen. Blijf niet steken (als dat kan) in discutabele kwesties voor ongelovigen zoals de leeftijd van de aarde. We moeten zorgen dat we een goede en heldere manier van goede apologetiek en evangelisatie beoefenen, ook op onderwerpen waar christenen anders over denken. Natuurlijk moeten we adequaat reageren op een probleem waar een ongelovige oprecht bezorgd over is. De apostel Paulus geeft een goede samenvatting van de essenties van het christelijk geloof in 1 Kor.15:3-4. Samengevat zal het altijd gaan over de persoon en het werk van Jezus Christus.

Het derde gebod: Houd je vast aan het doel wat je hebt

Het doel van apologetiek is het identificeren en verwijderen van hindernissen als iemand zich serieus wil verdiepen in de christelijke wereldbeschouwing en in Jezus als zijn persoonlijke verlosser. De eerste impuls van veel nieuwe, beginnende apologeten is als een olifant door de porseleinkast te lopen, en iedereen te confronteren of uit te dagen met de kennis die ze hebben. In het bijzonder de misvattingen van de familie en anderen die in het verleden het probeerden om hen te overtuigen. Houd echter in gedachten dat de intelligentie van iemand vaak helemaal niet de grootste hinderenis is. Het is vaak een slechte ervaring in de kerk of een hypocriete opstelling van een christen. Het kan ook een emotionele strijd zijn of het verlies van een geliefde dat resulteert in boosheid tegenover God. Vaak is alles wat nodig is: liefde en begrip van christenen.

n van de

De meeste ongelovigen met wie we in apologetische discussies komen zijn vaak vrienden, familieleden, collega's, medestudenten en burens.

Het vierde gebod. In apologetiek is meer ruimte dan in theologie

De bedoeling van apologetiek is intelligente antwoorden te geven op onderwerpen waarvan ongelovigen vaak denken dat het onoverkomelijke obstakels zijn om christen te worden. Maar apologetiek is geen theologie. Als er een uitdagend onderwerp aan de orde is, zijn we niet verplicht om de definitieve theologische antwoorden te geven, of zelfs onze persoonlijke opvattingen over dit onderwerp. We moeten antwoorden geven die theologisch legitiem zijn en een bijdrage leveren aan een bijbels onderzoek. Onder zulke omstandigheden kan een apologetische reactie voorkómen dat men verzandt in theologische standpunten en zijn ze van aanvaardbare betekenis om op liefdevolle wijze hindernissen te verwijderen van ongelovigen die serieus overwegen christen te worden. Twee voorbeelden schieten me in dit verband te binnen: de leeftijd van de aarde en de eeuwige bestemming van mensen die nooit een kans gehad hebben het evangelie van Jezus te horen. Het

kan zijn dat christenen daar verschillend over denken, maar iemands persoonlijke theologische overtuiging op deze onderwerpen is niet altijd de beste apologetische reactie. Bijvoorbeeld het uitsluitend vasthouden aan een visie over 'de jonge aarde' kan ertoe leiden dat men sommige intelligent design argumenten weglaat omdat deze wijzen op een 'oude aarde'. Zo zijn er ook op zijn minst drie opvattingen over het lot van mensen die nog nooit van Jezus gehoord hebben of die vóór de geboorte van Jezus geleefd hebben. Men kan stellen dat ze voorbestemd zijn eeuwig van God gescheiden te zijn, maar zeker ook dat God kan oordelen naar het 'licht' dat ze ontvangen hebben en hun reactie daarop. Men kan ook wijzen op het ingeschapen geweten van ieder mens, zoals bijvoorbeeld William Lane Craig dit heeft verkondigd (2). Maar zelfs

als je in de eerste optie gelooft, wat veel christenen doen, dan zullen de andere twee argumenten je verder helpen in het slechten van specifieke hindernissen om in Jezus te geloven.

Het vijfde gebod: Ontdek het echte probleem

Sommige ongelovigen zullen argumenten noemen die vaak niet hun diepste bezwaren tegen het christelijk geloof betreffen. Je zou deze argumenten in drie soorten kunnen verdelen: emotioneel, opzettelijk of intellectueel. Emotionele problemen, zoals de boosheid op God of een slechte ervaring in de kerk worden niet opgelost met apologetiek. Die mensen zijn meer gediend met vriendschappen van volwassen betrokken christenen. Ze moeten christelijke liefde in de praktijk en geloof in actie zien. Mensen die moedwillig het christelijk geloof afwijzen ondanks de beste apologetische pogingen hebben een bewuste keuze gemaakt voor ongelof. Ze hebben een beslissing genomen en willen niet lastig gevallen worden door de feiten. In zijn algemeenheid kun je in dergelijke

situaties het beste proberen een voortdurende vriendschap met ze te onderhouden en te blijven bidden dat God hun hart en verstand zal openen voor de waarheid. Tenslotte, voor de persoon die echt intellectuele hindernissen ziet om te geloven is apologetiek het meest aangewezen. Als we niet achter de ware motieven van mensen komen waarom zij niet geloven, zullen we hen niet gauw kunnen overtuigen van het christelijk geloof. Daarom is het van cruciaal belang erachter te komen wat een ongelovige weerhoudt van het geloof in Christus, om er vervolgens adequaat op te reageren.

Het zesde gebod: Vermijd afleidingsmanoeuvres

Apologeten komen verschillende afleidingsmanoeuvres tegen, maar de meest voorkomende en tegelijk meest frustrerende zijn mensen die willen discussiëren alleen maar om te discussiëren. Ze zijn vaak niet bereid om werkelijk belangrijke onderwerpen kritisch te onderzoeken. Zoals: wie is Jezus Christus? Is er alleen redding door Hem? Is de Bijbel waar? Deze mensen onderbreken je op een kenmerkende wijze, ze veranderen van onderwerp, verliezen zich in de meest vreemde gedachtegangen of stellen vragen en wachten niet op je antwoord en stellen je alweer nieuwe vragen. Bij deze mensen moeten we proberen controle te houden in een gesprek. Houdt ze op het goede spoor door steeds weer terug te komen op het oorspronkelijke onderwerp. Geef aan dat je bereid bent oprecht naar hen te luisteren, maar dat je hetzelfde van hen verwacht, anders is er geen gesprek mogelijk. Dring er op aan dat ze eerst reageren op de eerste kwestie voordat ze weer met een ander onderwerp op de proppen komen. Als ze een gesprek willen domineren, wijs hen er op dat communicatie twee-

richtingsverkeer is, anders wordt het een monoloog. Nogmaals, houdt het gesprek actief onder controle.

Het zevende gebod: Weet wat je gelooft (defensieve apologetische vaardigheden en kennis)

De Heer heeft ons belast met de verantwoordelijkheid te evangeliseren om zo de verlorenen te bereiken (Hand. 1:8) en ons geloof te verdedigen (1 Petr. 3:15; Judas 3). Om dat te kunnen moeten we drie dingen beheersen. Allereerst moeten we in staat zijn de orthodoxe bijbelse leer, vooral de fundamentele geloofsprincipes, die alles te maken hebben met de persoon van Jezus Christus, te begrijpen en uit te leggen. Ten tweede moeten we die principes vanuit de Bijbel kunnen aantonen. Daarvoor is het nodig dat we voortdurend en systematisch aan Bijbelstudie doen. En ten derde moeten we in staat zijn christe-

lijke waarheidsclaims te kunnen verdedigen. Dit moeten we doen als dat nodig is door middel van een actuele, rationele manier met verifieerbare bewijzen. Dat is defensieve apologetiek. Het houdt in dat we bereid zijn om uitdagingen en bezwaren van ongelovigen vanuit een christelijke levensvisie te beantwoorden.

Het achtste gebod: Weet hoe ongelovigen denken (offensieve apologetische vaardigheden en kennis)

Terwijl defensieve apologetiek vooral de christelijke geloofsleer verdedigt, worden door middel van offensieve apologetiek de ongelovigen uitgedaagd. Daarvoor zijn twee belangrijke zaken van belang. Ten eerste moeten we weten hoe een ongelovige denkt. Je kunt het vergelijken met zending. Voordat zendelingen in een vreemde cultuur gaan werken, moeten ze veel leren over de religieuze overtuigingen, de taal, de sociale gewoonten, het moreel gedrag, de culturele taboes en nog veel meer. Dergelijke inzichten helpen om initiatieven te ondernemen die het beste passen in een relevante evangelische strategie. We moeten leren goed voorbereid te zijn. We moeten ons 'huiswerk' maken. Bestudeer de religieuze en seculiere wereldbeelden die je in je buurt, werk, op school of in sociale activiteiten waarschijnlijk tegenkomt. Ten tweede, bekwaam je in een offensieve apologetische tactiek bekend als de Socrates-methode. Het houdt in dat je leert heel specifieke vragen te stellen die de bewijslast bij de ongelovigen legt, die hen uitdaagt om hun standpunt ten aanzien van een onderwerp uit te leggen of te verdedigen. Bijvoorbeeld: 'De Bijbel is onbetrouwbaar omdat het over honderden jaar heen vertaald is', of 'Evolutie is door de wetenschap bewe-

zen' of 'Alle godsdiensten zijn hetzelfde, er zijn vele wegen naar God'. Het idee is dat als ongelovigen bemerken dat hun standpunten en vooronderstellingen ten aanzien van hun eigen wereldbeeld niet onderbouwd kunnen worden ze mogelijk meer open staan voor een christelijk wereld- en Godsbeeld (3).

Het negende gebod: Laat je niet intimideren!

De meeste ongelovigen met wie we in apologetische discussies komen zijn vaak vrienden, familieleden, collega's, medestudenten en burens. De meesten hebben weinig tot geen kennis van de Bijbel of hebben slechts gedeelten gelezen. Meestal praten deze critici slechts na wat ze op internet, televisie en seculiere scholen horen. Zelden bestaan hun uitdagingen uit weldoordachte argumenten. Laat je niet bang maken dat je niet in staat bent op een adequate manier te reageren, en laat het je niet weerhouden om een apologetische discussie aan te gaan. Als je vragen tegenkomt die je (nog) niet kunt beantwoorden of argumenten die je niet kunt weerleggen, geef het toe. Ons antwoord op alle vragen moet eerlijk zijn. Als je op een gegeven moment geen antwoord op vragen hebt, betekent dat niet dat er geen antwoorden zijn. Wijs er op in zo'n geval. Geef de ongelovige de verzekering dat er een antwoord op die vraag is en dat je het uit gaat zoeken. Dit geeft ook de mogelijkheid om een andere keer het gesprek voort te zetten. Als je die persoon niet meer ziet, vraag hem of je hem mag mailen als je het antwoord gevonden hebt. Als dat niet mogelijk is, probeer het antwoord toch te vinden. Als er zich een volgende gelegenheid met die vraag voordoet, heb je een antwoord.

Het tiende gebod: Neem de juiste houding aan

Kort nadat ik in de jaren tachtig van de vorige eeuw mijn apologetische bediening begon, stonden er twee Mormoonse zendelingen aan mijn deur en ik nodigde ze uit om binnen te komen. De discussie verliep voor hen niet zo best en ze vroegen of ze een keer terug konden komen met hun leidinggevende. Ik stemde er in toe en na een week waren we met zijn vieren in gesprek. Toen de drie Mormonen voor de tweede keer vertrokken draaide een van hen zich om en zei: "Weet je dat je de meest aardige persoon bent die we ooit gesproken hebben?" Mensen die me kennen zouden grinniken als ze die uitspraak zouden horen omdat ik een reputatie heb van nogal uitgesproken en botte uitspraken. De vleiende uitspraak kwam niet direct overeen met mijn normale gedrag als ik in een levendige discussie was (zoals C.S. Lewis zou zeggen: een stoer stukje theo-

logie). Ik was beleefd en respectvol zoals alle christenen moeten zijn als ze dingen delen met ongelovigen of met medechristenen die een andere visie hebben. De les hierin is natuurlijk dat we door onbeleefd en onbeschoft te zijn geen klimaat scheppen dat het werk van de Heilige Geest gemakkelijk maakt. Ik zou gefrustreerd en boos en verhit kunnen reageren op hun argumenten maar dat zou hen alleen maar versterken in hun overtuiging dat het christelijk geloof verkeerd is. Als ongelovigen brutaal en defensief op ons reageren, gaan we er toch ook vanuit dat ze verkeerd zitten en het niet kunnen toegeven? De belangrijkste apologetische tekst vinden we in 1 Petr. 3:15: "Maar heiligt God, de Heer in uw hart; en wees altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en respect". Helaas 'vergeten' sommige christelijke apologeten het zo belangrijke laatste gedeelte van die zin: met zachtmoedigheid en respect. Dat creëert namelijk een atmosfeer waarin ongelovigen bereid zijn eerlijk en open naar ons te luisteren. Kritisch denken, overtuigend redeneren en objectieve feiten zijn gereedschappen in het uitvoeren van apologetiek. Voor een getrainde apologet is het niet moeilijk om argumenten van niet gelovigen te weerleggen, zelfs niet als het wat grotere uitdagingen betreft. Maar dat resulteert nog niet gelijk in een goed gesprek. We kunnen dan op argumenten winnen maar de ongelovige is niet dichter

bij Christus gekomen. Goede apologetiek is overtuigend zonder agressief of irritant gedrag. Dus hoe moeten we nu ons geloof met zachtmoedigheid en respect verdedigen? De apostel Paulus geeft ons het antwoord in Kol. 4:5-6 en 2 Tim. 2:24-25. Door deze apologetische adviezen te volgen zal men niet alleen geïnteresseerd zijn in het verkondigen van de waarheid maar ook oprecht geïnteresseerd in de ongelovige als persoon.

©Dan Story

Dan Story heeft een doctorsgraad in Christelijke Apologetiek en is de auteur van 6 boeken en diverse brochures en artikelen. U kunt contact opnemen via www.danstory.net

©vertaling: Gerard Feller

Noten

- 1 Dit artikel is een bewerking van mijn boek *Engaging the Closed Minded; Presenting Your Faith to the Confirmed Unbeliever* (Grand Rapids: Kregel Publications, 1999), chap. 2.
- 2 Zie voor een uitleg hiervan mijn boek *The Christian Combat Manual; Helps for Defending Your Faith: A Handbook for Practical Apologetics* (Chattanooga, TN: AMG Publishers, 2007), chap. 25.
- 3 Voor een uitleg van de toepassing van de Socrates-methode verwijs ik naar *Engaging the Closed Minded, chap. 4, "Offensive Apologetics."*

Transactionele

Transactionele analyse (T.A.) is een persoonlijkheidstheorie, gebaseerd op een ontwikkelingspsychologische theorie met bijhorende communicatietheorie, visie op psychopathologie en systeem van psychotherapie, dat ontwikkeld is door Eric Berne (1910-1970). Een populaire Nederlandstalige uitgave is Ik ben o.k., jij bent o.k. van Thomas Harris. Dit artikel bespreekt kort enkele kerngedachten van T.A.. De TA gaat ervan uit dat ervaringen in de vroege levensjaren ervoor zorgen dat een mens besluiten neemt over zichzelf en zijn omgeving. Deze positieve of negatieve besluiten zijn van invloed op de kwaliteit van de verdere levensloop (het script). Groei en ontwikkeling worden geremd door negatieve besluiten, terwijl positieve besluiten een stimulerende invloed hebben. Behandelmethoden zijn erop gericht de scripts te analyseren en door gedragsveranderingen te proberen het script om te buigen. Hiertoe wordt een contract afgesloten met de behandelaar waarin therapie-doelen zo concreet mogelijk worden omschreven. De manieren waarop de doelen worden bereikt (de daadwerkelijke behandelmethoden) zijn uiteenlopend

Mensbeeld

Humanisme

Aan T.A. ligt een humanistisch mensbeeld ten grondslag. Mensen zijn vrij en in staat om hun lot in eigen handen te nemen en hun problemen op te lossen. Gelijkwaardigheid tussen mensen staat centraal. Mensen neigen van nature naar een harmonieuze 'ik ben o.k. - jij bent o.k.' -relatie met anderen, waarin ieder wordt aanvaard en erkenning ontvangt. T.A. heeft een positieve kijk op de mogelijkheid dat mensen zelfstandig kunnen denken, handelen, voelen en veranderen, hoewel ze bepaald zijn door vooral hun vroegkindelijke ervaringen, met name hun eigen kinderlijke gevoelens en de invloed van de ouderfiguren.

Egoposities

Als persoonlijkheidstheorie is T.A. gebaseerd op de vooronderstelling dat menselijk gedrag de interactie weerspiegelt tussen ouderlijke, volwassen en kinderlijke aspecten van de persoonlijkheid. Ouder, Kind en Volwassene zijn de drie subsystemen van het 'ik' of 'ego'. Ze vormen de structuur van de menselijke psyche. In de psychoanalyse bestaat de structuur van de psyche uit theoretische

constructen, die onbewust zijn. Maar volgens de T.A. zijn de structuren in de T.A.-persoonlijkheidstheorie waarneembare realiteiten, waarvan men zich bewust kan zijn of worden.

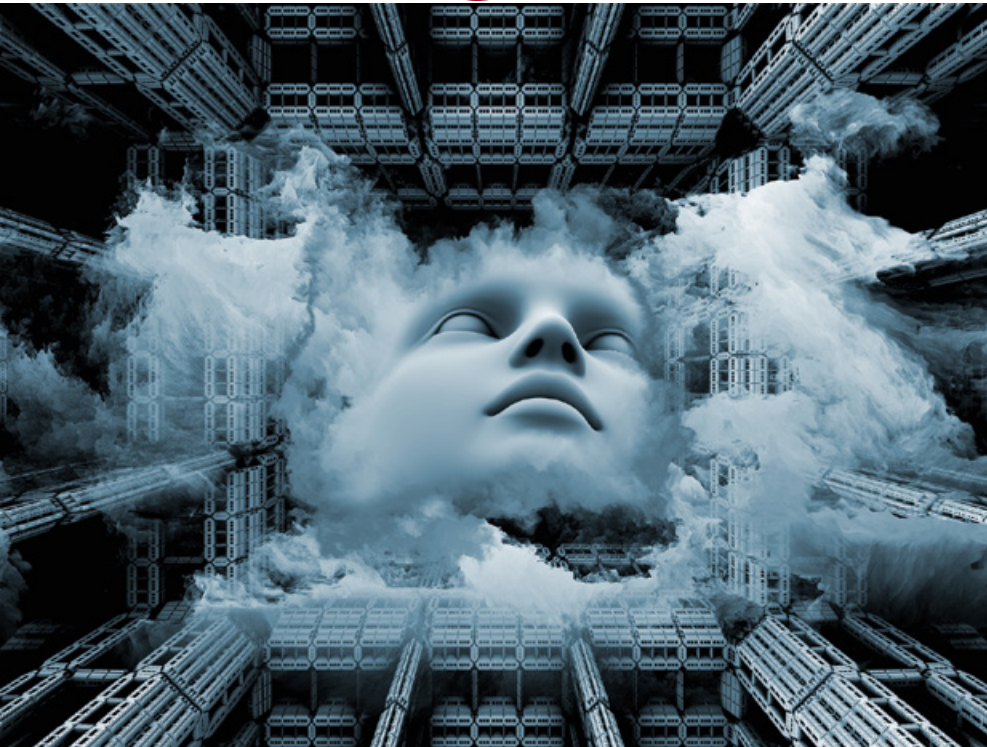
De gezonde Ouder staat voor een goed besef van normen, waarden en tradities, geeft normen en opdrachten, is vriendelijk en zorgend. De gezonde Volwassene verzamelt en verwerkt gegevens en toetst die aan de werkelijkheid, velt geen oordelen en luistert actief. Vanuit dit volwassen aspect kan een neutrale 'ik ben o.k.- jij bent o.k.' -omgang met anderen voortkomen. Bij het Kind gaat het om emoties, het on-

bewuste. Het Kind is speels, manipulatief, onderworpen, rebels, gaat met humor met situaties om, etc.. Het wordt gekenmerkt door reageren op basis van emotie, vluchten en excuses.

De structuur wordt complexer wanneer men de Ouder onderverdeelt in de zorgende Ouder (heeft ondersteunend en beschermend lief; kan ook betuttelend en overbeschermend worden) en de kritische Ouder (verwerpt, controleert, veroordeelt). Het Kind kan onderverdeeld worden in het aangepaste Kind (ontkent eigen motieven en probeert de ouders te genoegten), het natuurlijke of vrije

analyse

Kind (spontaan, blij), de kleine professor (genieten van leren; kinderlijke parallel van de volwassen positie), en tenslotte het gewonde kind.

Script en egoposities

Persoonlijkheidsgroei komt tot stand door het nemen van positieve of negatieve besluiten over zichzelf of de omgeving, op grond van positieve of negatieve ervaringen tijdens de kindertijd. Deze besluiten bepalen de kwaliteit van een onbewust levensplan (ook aangeduid met de term 'script'). Negatieve besluiten leiden tot "ik ben niet o.k., jij bent niet o.k.". Positieve besluiten leiden tot "ik ben o.k., jij bent o.k.".

In relatie tot de ander zijn vier levensposities mogelijk: Ik ben o.k. – Jij bent o.k., Ik ben niet o.k. – Jij bent niet o.k., Ik ben o.k. – Jij bent niet o.k., Ik ben niet o.k. – Jij bent o.k.. De eerste levenspositie behoort bij de Volwassene, de andere drie bij het Kind.

In een persoon kunnen zich drie scripts afspelen, die van winnaar (leeft het leven dat hij wil), verliezer (het gaat niet zoals hij wil) en niet-winnaar (soms gaat het goed, soms slecht, al dan niet tegelijkertijd). Iemand kan zijn script herschrijven. De zogenaamde dramadriehoek verduidelijkt dat mensen in de rol kunnen vervallen van aanklager (ander is niet

o.k.; vernedert), redder (ander is niet o.k.; biedt hulp vanuit superioriteit) en slachtoffer (zelf niet o.k.; minderwaardig).

Psychopathologie wordt gekenmerkt door het in het heden 'her spelen' van posities uit vroegere relaties. De Ouder-positie is het imiteren van wat ouders of gezagsfiguren met de cliënt deden. De Kind-positie is een imiteren van hoe de cliënt als kind reageerde op terechtwijzing (bijvoorbeeld met woede, schaamte, etc.). Het is ook mogelijk dat iemand voortdurend van egopositie wisselt zonder transacties af te maken, egoposities niet gescheiden functioneren maar elkaar besmetten of één of twee egoposities domineren ten koste van de andere.

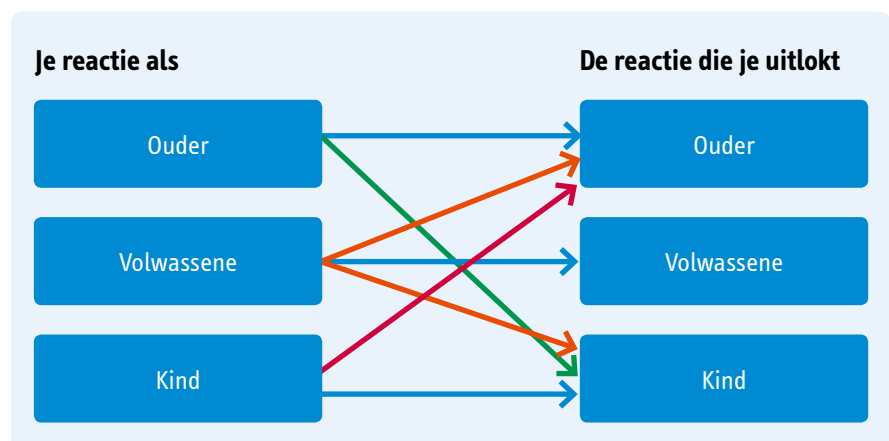
Strokes en transacties

Mensen hebben 'strokes' nodig, dat zijn: fysieke, verbale of non-verbale reacties van anderen. In een 'stroke' wordt het bestaan van de ander erkend en ervaren in intimiteit, kritiek of afwijzing. 'Strokes' kunnen dus positief of negatief zijn, maar ook afwezig, wat zeer destructief is. 'Strokes' worden ervaren in transacties.

Iemands actie wordt gevolgd door een reactie van een ander. Deze combinatie is een transactie, die in de therapie wordt geanalyseerd (vandaar de naam T.A.). In een transactie tussen twee personen kunnen vanuit de drie egoposities dus een aantal combinaties ontstaan. De beschrijving hiervan maakt het mogelijk T.A. als communicatietheorie te hanteren. Communicatie tussen mensen kan beschreven worden vanuit complementaire en gekruiste transacties. Bij complementaire transacties zijn de transacties evenredig: Kind-Kind, Volwassene-Volwassene of Ouder-Ouder. Bij gekruiste transacties komen de egoposities niet overeen. T.A. beschouwt deze als niet doeltreffend.

Doelstelling

De therapeut probeert het script om te buigen. Hij onderzoekt de communicatie tussen mensen en de daaronder liggende motieven en patronen en maakt deze bespreekbaar, zodat de cliënt door inzicht greep krijgt op zijn probleem, het veranderingsproces niet aan de therapeut overlaat, maar zelf houvast krijgt, beslissingen neemt en verandering tot stand brengt. De cliënt zou er toe moeten komen niet meer te reageren op basis van de oude onbewuste scripts, maar op basis van een verantwoordelijke autonome reactie op de situatie hier en nu, bewust, spontaan en intiem.

Aard van het veranderingsproces

Het veranderingsproces wordt gekenmerkt door inzicht, namelijk door de analyse van de scripts, en door het bevorderen van gedragsveranderingen.

De cliënt leert zijn onbewuste scripts kennen en nieuwe beslissingen te nemen in de interactie met anderen.

Bijdrage van de hulpverlener

De therapeutische relatie is gebaseerd op een contract tussen cliënt en therapeut, waarin de zakelijke aspecten en de doelstellingen van de behandeling expliciet beschreven zijn, met inbegrip van de bijdrage en de verantwoordelijkheid van zowel therapeut als cliënt. De therapie gebeurt meestal in een groep, met individuele sessies daarnaast. Autonomie, het opnemen van verantwoordelijkheid, begrip en gelijkwaardigheid zijn kenmerkend voor de therapeutische relatie. Indien de cliënt zich niet aan het contract houdt, kan de therapeut reageren met zorgende confrontatie. De therapeut reageert vanuit zijn positie van verzorgend Ouder, natuurlijk Kind en Volwassene.

De bijdragen van de therapeut in de behandelmethoden zijn uiteenlopend. Hij maakt een structurele analyse op het niveau van de individuele persoonlijkheid (egoposities) en helpt de cliënt inzicht te verwerven en keuzen te maken bij het innemen van deze posities. De T.A. kijkt naar interpersoonlijke interacties en geeft inzicht in 'rackets' (acties gebaseerd op een script, vaak onbewust) en 'racketgevoelens' (gevoelens uit de kindertijd, die nu niet passen in een volwassen reactie) en spelen (zich herhalende disfunctionerende relationele patronen, die bevestiging zoeken voor 'ik ben niet o.k.'). Scriptanalyse kijkt naar de levenspatronen op de breedste thematische niveaus en helpt cliënten hun script te veranderen.

Een beperkte christelijke evaluatie van enkele kerngedachten van Transactionele Analyse

Transactionele Analyse (T.A.) erkent, net als Freud, de impact van de vroegkindelijke ervaringen. Anders dan Freud, benadrukt T.A. dat een mens in zichzelf het potentieel draagt voor persoonlijk geluk. Voor verandering moet hij zich niet naar het verleden richten, maar toekomstgericht zijn eigen veranderingsproces in handen kan nemen. Verandering komt echter niet tot stand via door God gegeven geestelijke draagkracht, maar door menselijk zelfsturend vermogen. Zodoende schaarft T.A. zich achter de 'zelfbeweging'. Zelfverwezenlijking, zelfontplooiing, zelfstandigheid, etc., behoren tot een mensvisie die eenzijdig de autonome mogelijkheden van de mensen benadrukt en geen oog heeft voor de zonde in een

gevallen schepping die verlost moet worden.

In T.A. is geen sprake van een moreel probleem. Zonde als basisprobleem wordt vervangen door het accent op ongewenste kinderlijke ervaringen als bron van alle kwaad. Onwaardigheid wordt in T.A. bestreden, terwijl het essentieel is in een bijbelse visie op de mens in deze tijd dat hij tegelijkertijd van hoge waarde is (schepping), onwaardig (zondeval) en hersteld moet worden (wedergeboorte en heiliging, uitzienend naar voleinding).

Reductionisme

T.A. benadrukt het belang van intermenselijke relaties. De vooronderstelling dat menselijk gedrag de interactie weerspiegelt tussen ouderlijke, volwassen en kinderlijke posities van de persoonlijkheid, is een eenvoudige en begrijpelijke beschrijving van het menselijk functioneren. Het bestaan van deze onbewuste posities is echter hypothetisch en niet bewezen. Waarom juist deze posities en geen andere? En hoe waarneembaar zijn die wel? Complexe problemen terugvoeren tot de

eenvoudige structuren van ouder, kind en volwassene, getuigt veeleer van simplistisch reductionisme dan van verantwoord inzicht. De T.A. etiketten van kind, ouder en volwassene zijn interessant, maar ze zijn gedeeltelijke abstracties en omvatten allerminst de totaliteit van wie de mens is.

Risico van 'splitsing in de persoonlijkheid'

Indien het al nuttig zou zijn de drie posities als beeld te gebruiken, dan is het zeker niet wenselijk deze te beschrijven als 'het kind in mij' of 'de ouder in mij'. Dat doet geen recht aan de huidige werkelijkheid. Er is echter slechts één persoon, hier en nu. Er zijn wel kinderlijke ervaringen, die denken, voelen en gedrag nu beïnvloeden, maar het kind is er niet meer.

Verdachtmaking van ouderlijke positie

Alhoewel volgens T.A. elk van de drie posities op zich niet slecht zijn, is het toch vaak zo dat de gezagsinvloed van de ouderpositie negatief wordt beschreven. T.A. is een wijze van denken die ouderlijke functies minstens in een verdacht daglicht

stelt. In T.A. is geen plaats voor gezag en waarheid. T.A. is promotor van een antiautoritair denken, waardoor de rol die voor ouders is weggelegd, meestal met wantrouwen wordt benaderd. Het is duidelijk dat ouders hun kinderen verschrikkelijke dingen kunnen aandoen. Maar het systematisch in verdenking stellen van de ouderlijke functie, ondermijnt wel een belangrijke door God gestelde functie. Ouders zijn in de Schrift gezagsdragers en vertegenwoordigers van God en Zijn normen. Ze zijn ook beschermers en geven ondersteunend richting, zodat een kind leert om spontane begeerten onder controle van een liefhebbende Vader te plaatsen.

Geen schuld, geen vergeving

Dat ouders op onverantwoorde wijze schuld en schaamte in hun kind kunnen veroorzaken, neemt niet weg dat schuld en schuldgevoelens in een Bijbels kader een legitieme plaats hebben. Die plaats is er niet in T.A. Waar iedereen o.k. is, komt vergeving en verzoening komen niet aan de orde. Relaties worden in T.A. niet hersteld door vergeving, maar door het wijzigen van de ego-posities.

Iedereen o.k.?

Wanneer Jezus zondaars vergeeft, bedoelt Hij niet 'Ik ben o.k. – Jij bent o.k.' of 'Jij bent o.k. geboren'. Zondaars komen juist vanuit het besef dat ze niet o.k. zijn en hun eigen script niet kunnen herschrijven zodat ze daardoor voor God aanvaardbaar zouden zijn. God is uitermate rechtvaardig én overweldigend liefdevol tegelijkertijd. De verwijdering van rechtvaardigheid uit het godsbeeld leidt tot een onvoorwaardelijk 'jij bent o.k.', maar dat is een eenzijdigheid die niet past in een christelijk model, waarin zonde en verlossing essentieel zijn.

In een christelijk denkkader is het verdedigbaar dat iemand zowel o.k.-aspecten als niet o.k.-aspecten heeft. De strakke tweedeling o.k. óf niet o.k. is veel te simplistisch.

En indien de mens o.k. is, wat is daar dan de basis van? En indien de mens niet o.k. is, wat is daar dan de bron van? Ook hier is geen eenstemmigheid tussen T.A. en de Schrift. Dezelfde Bron die zegt dat de mens niet o.k. is, is ook Diegene Die zegt dat hij o.k. is. In T.A. is dat anders.

Wat met gelijkwaardigheid?

Het benadrukken van gelijkwaardigheid tussen mensen bevordert in T.A. individualistische zelfredzaamheid en zelfbestuur. Gelijkwaardigheid is op zich niet antichristelijk, maar de inhoud ervan staat in T.A. ver van de door God gegeven menselijke

identiteit. T.A. mag dan het belang van relaties en van de groep benadrukken, het T.A. ideaal van autonoom handelen staat ver af van afhankelijkheid van Christus en van de christelijke naastenliefde.

Geen weg tot heiliging

Alhoewel T.A. stimuleert tot het nadenken over relaties, is het allerm minst een handvat voor geestelijke relaties. Elke weg tot heiliging ontbreekt. Onze bijbelse roeping is niet om ons lot in eigen handen te nemen, maar het in de handen van de Vader te leggen, zodat wij, onszelf verloochend, de ander hoger achten en hun belangen behartigen. Alleen dan wordt het beeld van Christus zichtbaar.

Eenzijdige visie op vrijheid

T.A. kan niet bedenken dat vrijheid ook opoffering kan betekenen. Ze beperkt vrijheid tot de mogelijkheid van het door de vrije wil herbepalen van eigen posities en is allerm minst onder de indruk van de stelling dat de Waarheid vrij maakt.

In T.A. wordt vrijheid mogelijk door handelen op grond van rationeel inzicht, niet op grond van door de Geest gegeven verlichte ogen van het hart. Het vertrouwen op het menselijk denken, kiezen en uitvoeringsvermogen is heel groot. Daarbij beschikt de therapeut over verbaal appél en communicatief vermogen om op te roepen tot verantwoordelijkheid, goede afspraken te maken en inzet van de wil. De T.A. visie op de inzet van de vrije wil sluit theologisch eerder aan bij Pelagius en Arminius, niet bij Augustinus, Calvijn of de Dordtse leerregels.

Karakter van Christus?

Wat T.A. als onwenselijk beschouwt, kan in bijbels opzicht juist door God gewenst zijn. Het is mogelijk dat wij een ander aanklagen (omwille van gerechtigheid), redden (niet uit superioriteit, maar uit dienende liefde) en slachtoffer zijn (niet uit minderwaardigheid, maar onszelf ontledigend zoals Christus). Beking en progressieve heiliging zijn fundamenteel iets anders dan volwassenheid in T.A..

Slotbeschouwing

Humanistische concepten besmetten onvermijdelijk het denken en handelen van de hulpverlening. Is er geen betere theorie om het menselijk functioneren te beschrijven, dichter bij een bijbels mensbeeld, dan een model dat Jezus Christus overbodig maakt? Is het mogelijk de concepten van kind, ouder, volwassene, etc., te ontdoen van hun humanistische inhoud en christelijk in te vullen? En dit zonder te vervallen in een therapie die menselijke keuzes en vermogen bevordert als weg tot zaligheid?

T.A. kan dan misschien het belang van interpersoonlijke relaties benadrukken en ongezonde relationele reacties blootleggen, het is allerm minst een model dat omvattend genoeg is voor counseling of psychotherapie, zeker niet voor christelijke hulpverlening, waarin de metamorfose van het hart met geestelijke ogen wordt bekeken.

Drs. Jef de Vriese

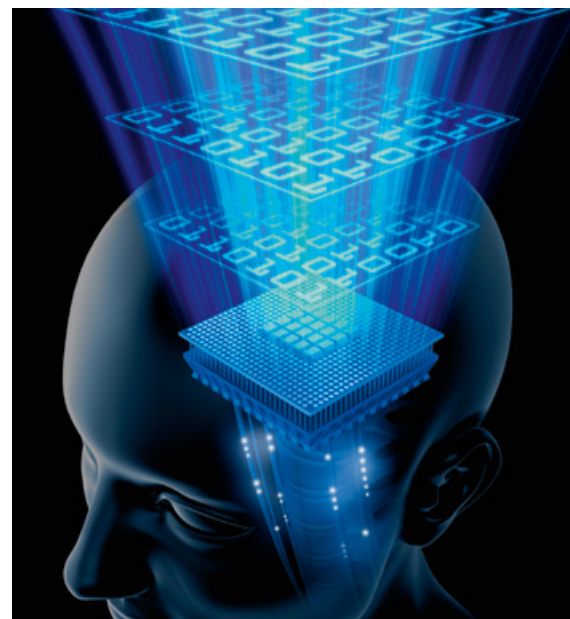
© Centrum voor Pastorale Counseling. Overgenomen met toestemming uit *Metamorfose*, Magazine voor pastoraat en hulpverlening. www.metamorfosemagazine.org

Literatuur

S.L. Jones & R.E. Butman, *Modern Psychotherapies: A Comprehensive Christian Appraisal*, IVP, 1991, p. 324-346.
Innerlijke Ouder, Volwassene en Innerlijke Kind: A. H. Roosma, Een beknopte analyse van de *Transactionele Analyse in een Bijbels-pastorale context*, <http://www.12accede.nl/transactionele-analyse.html>, geraadpleegd op 15/11/2011.

Noten

- 1 Eric Berne, *Transactional Analysis in Psychotherapy. A Systematic Individual and Social Psychiatry*, Ballantine Books (Grove Press), New York, 1961.
- 2 Thomas A. Harris, *Ik ben o.k., jij bent o.k. Hoe wij kunnen leven en laten leven*, Ambo, Baar, 1973

Is oorzakelijkheid voor het bestaan

De onveroorzaakte oorzaak en de wetenschap van de causaliteit.

Oorzakelijkheid, causaliteit of de wet van oorzaak en gevolg verwijst naar de veronderstelling of theorie dat gebeurtenissen plaatsvinden als gevolg van bepaalde andere gebeurtenissen die daaraan vooraf gegaan zijn; een oorzaak gaat vooraf aan een gevolg. Men spreekt in dergelijke gevallen van een causaal verband tussen twee gebeurtenissen.

Als alles een oorzaak en begin heeft, waar komt dan de eerste oorzaak vandaan? Wat is de eerste oorzaak of begin van God? Zou de eerste oorzaak misschien op een andere manier verklaard moeten worden? Oorzakelijkheid is net als de waarheid een prachtig bewijs voor bestaan van God, het is nooit een bewijs tegen het bestaan van God. Oorzakelijkheid biedt in feite een overweldigende, heldere en mooie manier om deze vragen op te lossen. Er zijn misschien mensen die bezwaar aantekenen als we oorzakelijkheid of causaliteit een wetenschap noemen. Ze moeten echter bedenken dat causaliteit het 'episch centrum' is van ieder wetenschappelijk onderzoek. Alleen een gedegen experimentele benadering in het onderzoek naar oorzaken en gevolgen van een proces, kan wetenschappelijke vooruitgang bevorderen. Er is geen enkel experimenteel onderzoek zonder een studie van oorzaak, timing en effecten. Juist het bestuderen van oorzaken en gevolgen voorziet ons van een basis en vooruitgang van de wetenschap.

Natuurwetten

Onze wereld zoals we die nu kennen wordt bepaald, gehandhaafd en ondersteund door fundamentele, natuurlijke, fysische wetten. Enkele van die natuurwetten zijn: de zwaartekracht, de eerste wet van de thermodynamica (behoud van energie), de tweede wet van de thermodynamica (Entropie: verval, decentralisatie van elk ontwerp en structuur); er zijn wetten die de functie van elektrische stromen definiëren en nog een miljoen andere natuurkundige wetten. In onze wereld worden we geheel omringd door natuur-

wetten, in feite kunnen we zonder hen niet bestaan. Wie gaf die wetten? Waarom en hoe werken ze? De 'natuur' is een perfect functionerend ontwerp, zonder uitzondering gebaseerd op haar wetten. Wie ontwierp dat? Waarom is het verval volgens de tweede thermodynamica wet nog niet voltooid? Is dat een kwestie van tijd?

De wet van oorzakelijkheid

De meest fundamentele natuurwet die ten grondslag ligt aan elk natuurverschijnsel is de wet van oorzakelijkheid. Dit betekent dat elk verschijnsel, elke chemische reactie, ieder bestaand proces gebouwd is op de wet van oorzakelijkheid. Vaak wordt dit niet onderwezen vanwege een duidelijke ideologische reden. We hebben een biljoen voorbeelden van de betrouwbaarheid van deze wet. Het is ons niet bekend dat er een uitzondering op deze wet is. Wat houdt die wet van causaliteit nu in? Het is vóór alles een 'natuurlijke

wet' en op geen enkele manier een boven-natuurlijke of niet-natuurlijke verklaring van het universum. Het stelt dat al het 'natuurlijke' wat bestaat onderworpen is aan natuurwetten die een oorzaak, een begin kennen. Er bestaat niets in de natuur zonder reden of begin.

Het begin van oorzakelijkheid

Wiskunde wordt gezien als de basis van alle natuurwetten. Geen enkele wiskundige wet of uitdrukking ontkomt aan de beschrijving van het begin van een fenomeen of stelling. Het is onmogelijk te tellen zonder een begin van de telling. We hebben een uitdrukking van min oneindig naar plus oneindig, die echter ook moeten beginnen bij nul. Het concept van iets natuurlijks zonder een begin is totaal vreemd aan onze werkelijkheid. We kennen het concept van oneindig ronddraaien in cirkels. Maar elke cirkel moet echter in de periferie beginnen en een straal hebben. In feite is het onmogelijk een cirkel

id een bewijs n van God?

te tekenen zonder ergens in de omtrek te beginnen. Als u met een machine een cirkelvormig stempel wilt maken moet u rekening houden met een ‘oorzaak’ en een begin van de machine zelf enzovoort. Hoe kan een stempelmachine een cirkel stampen zonder het begin van een stempel? Je kunt niet rekenen zonder een beginpunt. Het is rekenkundig onmogelijk. Er moet altijd ergens een begin zijn.

De oorzaak van oorzakelijkheid

Zo is er ook niets in de natuur ooit gevonden dat bestaat zonder oorzaak. Er is geen effect zonder oorzaak. Dit is de basis van alle natuurwetten. Het vormt de basis voor ieder experimenteel onderzoek. Waarom kan materie niet altijd bestaan hebben? Omdat de materie is opgebouwd uit een oneindig complex van fysieke verschijnselen van bewegende, uitermate geordend in deeltjes en ingewikkelde krachten, gerelateerd aan alle fundamentele natuurwetten zoals de eerste en tweede wet van de thermodynamica en alle andere natuurwetten. Neem bijvoorbeeld de wet van entropie (de wet van decentralisatie en verval). Elk ontwerp

en elke structuur in de natuur verval van meer complexiteit naar minder, van ingewikkeld naar eenvoudiger. Materie gehoorzaamt fysieke wetten met name die van oorzaak en gevolg. Denk maar eens aan de wet van entropie. Hoe zou uranium voor altijd kunnen bestaan als het verval tot lood, enzovoort.

Hoe kunnen we weten dat er geen effect is zonder oorzaak? Dat kunnen we omdat we eindeloze triljoenen bewezen natuurlijke voorbeelden en processen kennen van oorzaak en gevolg. We kennen geen enkele uitzondering op deze wet. Ieder natuurlijk verschijnsel heeft een begin, een oorzaak. Het is idiotie met zo’n overtuigend bewijsmateriaal het tegendeel te beweren. Nogmaals, absoluut verifieerbaar zonder één enkele bestaande en bewezen uitzondering. Het idee dat we op een zekere dag een natuurlijk effect zonder oorzaak vinden is hetzelfde als te denken dat we op een dag ontdekken dat er geen wet van zwaartekracht is. Ik bedoel niet een afwezigheid van zwaartekracht maar het niet bestaan van de wetten van de zwaartekracht. Dit soort evolutionaire

‘redeneringen’ kunnen we het beste maar vergeten.

De onveroorzaakte oorzaak, de enige eerste oorzaak

Nu komen we tot de kern, het praktische deel van dit betoog, waar alles misschien duidelijk wordt. Als alles een oorzaak en een begin heeft, wat is dan de eerste oorzaak van dat alles? Waar komt dat vandaan? Is er iemand die dat gemaakt heeft en wanneer? Waarom is er niet een andere oorzaak voor dit begin nodig? Blijkbaar kan de eerste oorzaak onmogelijk verklaard worden door natuurlijke middelen. In de natuur heeft iedere oorzaak weer een andere oorzaak nodig. De eerste oorzaak moet in het bovennatuurlijke gezocht worden, niet onderworpen aan de natuurwetten zoals we die kennen! Laat me het nog een keer herhalen: de eerste onveroorzaakte oorzaak moet bovennatuurlijk geweest zijn, niet verklaarbaar door fysieke wetten. Deze conclusie is onontkoombaar. De eerste oorzaak valt buiten alle natuurwetten zoals we die kennen. Bent u op zoek naar een andere werkelijkheid, die voor ons, omdat we gebonden zijn aan natuurlijke dingen, onvoorstelbaar is? Waarom is er die andere realiteit die zich niet onderwerpt aan fysieke wetten? Omdat we bestaan. We zouden niet bestaan zonder de eerste oorzaak die een fysieke realiteit geproduceerd heeft. De eerste oorzaak kan nooit een natuurlijke oorzaak geweest zijn omdat die onderworpen is aan fysieke wetten en causaliteit. De eerste oorzaak moet **bovennatuurlijk** zijn, die zijn bestaan heeft buiten alle fysieke wetten.

In Johannes 1:1-3 lezen we: “In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is”. En Gen 1:1 zegt: “In het begin schiep God de hemel en de aarde”.

© door Eugene Lopatynsky <http://www.christianarticles.net/rss.php?rss=50>
© vertaald door Gerard Feller

Soefi's: de myst

De westerse beeldvorming over de islam wordt de laatste tijd gedomineerd door berichtgeving over (aanslagen van) terroristische moslimgroeperingen zoals IS, Boko Haram, Al Shabaab, Al-Qaeda en andere moslimfundamentalisten, die de islam (met geweld) willen uitbreiden en een strikte naleving van de islamitische wet willen doorvoeren (29).

Minder bekend is dat er ook een meer spirituele islamitische geloofsstijl bestaat, waarin de nadruk ligt op een persoonlijke relatie met God (1), namelijk het soefisme. De spirituele inslag van het soefisme beantwoordt aan een diepe behoefte van veel moslims en maakt deel uit van de manier waarop de islam in het leven van alledag wordt beleefd (1). Het soefisme betreft dus niet alleen het zoeken van mystieke ervaring (2).

In dit artikel zullen we kort ingaan op de geschiedenis en inhoud van het soefisme, en verschillen tussen islam en soefisme. Tenslotte zal het soefisme worden gezien in het licht van de Bijbel.

Wat is het soefisme?

Soefisme is een mystieke stroming binnen de islam, die in de 9de eeuw opkwam, en waarbij het gaat om de ontwikkeling van het bewustzijn (intuïtie, gevoel van het hart), het Zelf. Het soefisme begon als een zuiver individuele mystieke ervaring en groeide uit tot een maatschappelijke beweging met grote aanhang onder het volk (3). De huidige belangstelling voor het soefisme in het Westen kan grotendeels worden verklaard door te wijzen op de factoren die de populariteit van verschillende oosterse mystieke tradities bij westerlingen hebben bepaald, o.a. een hongernaar een leven-veranderende spirituele ervaring en een zekere aantrekkingskracht van monistische geloofssystemen. Niet alleen heeft soefisme invloed op het Westen, het heeft ook grote invloed gehad op bekende stichters van nieuwe religieuze bewegingen zoals George I. Gurdjieff en Bhagwan Shree Rajneesh. Ook verschillende schrijvers, acteurs, dichters, en psychologen als bijvoorbeeld Erich Fromm en ook de vroegere secretaris-generaal van de Verenigde Naties Dag Hammarskjöld, erkennen de invloed van het soefisme op hun leven. In ons land is prof. H.J. Witteveen een bekende soefi.

De naam soefisme (Arabisch: Tasawwuf) heeft waarschijnlijk zijn oorsprong in het

Historisch gezien heeft het soefisme een breed scala van gradaties.

dragen van ongeverfde wol (suf) als een teken van persoonlijke boetedoening. Het zou ook te maken hebben met het woord safi, dat schoonmaken, zuiveren betekent. Het gaat dan om het zuiveren van de ziel van de mens. Soefi's vormen geen aparte stroming binnen de islam, maar kunnen worden gevonden binnen zowel de soennitische als de sjiietische stromingen (met de soennitische als de meestal meer tolerante). Historisch gezien heeft het soefisme een breed scala van gradaties omvat, variërend van zeer orthodoxe moslims tot aan praktiserende mystici die hun relatie met de islam slechts als incidenteel zagen. Soefi's geloven dat de Koran en de strikte regels van de sharia uiterlijke regels zijn en dat er diverse stadia van (innerlijke) nabijheid tot God bestaan (3). De soefi's benadrukken het belang van religieuze ervaring, en onderscheiden zich van moslims door hun vast geloof dat het ervaren van God (die in de islam vaak wordt gezien als ver en onbereikbaar) al in dit leven kan worden bereikt.

Vroege geschiedenis

Het soefisme kan worden teruggevoerd tot een vrome minderheid binnen de vroege islam die van mening was dat de meer sobere aspecten van het onderricht van

Mohammed uit het oog werden verloren tijdens de politieke expansie. Immers in de eerste eeuw van de islam (7de eeuw) bezaten de leiders een immens rijk en ontvingen geld van degenen die overwonnen waren. Daardoor hadden zij veel gevangenen genomen bij vrouwen en slaven, en leefden zij op een niveau van luxe die voor hun voorvaders onbekend was (4). Het soefisme was een reactie op de starre islamitische regels en op de materialistische en luxe levensstijlen van de gegoede moslims (5). De protestbeweging tegen deze wereldgelijkvormigheid resulteerde uiteindelijk in zowel de wettische als de mystieke scholen van de islam.

Voor de vroege islamitische asceten was angst voor een eeuwige bestraffing in de hel de belangrijkste stimulans voor liefdadigheid. Echter door een vurige liefde voor God, getoond door de vroeg-islamitische heiligen zoals de vrouw Rabbi'a al-Adawiya (713-801) werd het een centraal thema in en de basis voor de opkomende soefi-mystiek. Professor E. G. Brown merkt op dat het vroege soefisme werd gekenmerkt door ascese, contemplatie, intieme en persoonlijke liefde tot God en een afkeer van louter lippendienst of formele aanbidding. Dit ascetisch soefisme

sympathisanten stelden de leden van deze ontstane kloosters in staat al hun tijd te besteden aan spirituele zaken. Volgende generaties zouden de oprichters van deze ordes als heiligen vereren (de graven van sommige soefi-leiders werden het centrum van heiligendevotie) en de opvolgers voor de leiding van de ordes zouden worden gekozen op basis van afkomst of door verkiezing. Bovendien brachten leerlingen die een hoog niveau van inwijding hadden bereikt, de leringen van hun meesters naar nieuwe gebieden, waar zij eigen discipelen kregen en nieuwe sub-ordestichtten. Op deze manier verspreidden de soefi ordes zich vanaf de twaalfde en dertiende eeuw over de islamitische wereld.

Soefi-ordesten wijken van Rooms-Katholieke ordesten af omdat zij niet onder het toezicht van een extern gezag staan en ook omdat ze vaak geen celibaat vereisen (11). De belangrijkste verschillen tussen de ordesten betreffen variaties in rituelen en gebeden (dhikr, en soort mantra: het herhalen van bepaalde gebedsformuleringen, Koranverzen en de namen van God, met bijzondere aandacht voor ademhaling en concentratietechnieken. Daarmee probeert men te komen tot een intense en intieme godservaring)(2) en ook in houding (bijvoorbeeld orthodox of niet orthodox; militant of tolerant, gematigd of emotioneel)(12).

Naast de bestaande ordesten waren er ook rondreizende, onafhankelijke fakirs, herinneringen aan het soefisme toen het minder georganiseerd was; niet alleen tijdens de middeleeuwse periode, maar ook tot op de dag van vandaag. Zij werden omschreven als "heilige dwazen", spirituele extatici die ook in sociaal opzicht excentriek waren, ..." (13).

Tijdens de periode van de zestiende tot de achttiende eeuw bereikten de soefi's het hoogtepunt van hun invloed in de islamitische wereld. Het aantal moslims dat in die tijd verbonden was met soefi-broederschappen werd geschat op 50 tot 80 procent van de totale bevolking (13). De soefi's waren gedurende deze eeuwen ook de grootste zendelingen van de islam.

Discipline, en liefdadigheid, en mystiek

Soefi's hebben hun best gedaan om een wetenschap van het subjectieve te ontwikkelen. Ze hebben misschien wel de meest stelselmatige, in kaart gebrachte, en gereguleerde voortgang in het mystieke ontwikkeld dat er is. Voor de echte zoeker van mystieke ervaring is dit aspect van het soefisme aantrekkelijk, omdat het de indruk geeft van een eerbiedwaardige traditie die kan worden vertrouwd als het gaat om het verkrijgen van authentieke spirituele kennis.

Omdat men gelooft in de vervolmaakbaarheid van de mens, houdt het soefi-pad zich heel erg bezig met het perfectioneren van de individuele leerling. Dit streven staat bekend als 'werk' (degenen die bekend zijn met Gurdjieff zullen herkennen dat hij dit heeft afgeleid van het soefisme). Het werk wordt aan de leerling voorgeschreven door de sheikh (meester) en uitgevoerd door de soefi in de context van de gemeenschap. Het doel is het verbreken van het bolwerk van geconditioneerde gedragspatronen die een remmende werking hebben op het gewenste spirituele ontwaken.

De meeste soefi-ordesten beschouwen als eerste werk van de discipel de naleving van de traditionele islamitische liefdadigheid: het uitvoeren van de 'vijf pijlers'. De uitzonderlijke spirituele honger van de soefi's echter bracht hen ertoe veel verder te gaan dan de voorgeschreven verplichtingen. Het gebruik van dans voor spirituele doeleinden is uitgegroeid tot een van de meest opvallende kenmerken van het soefisme, hoewel niet alle ordesten het doen. Volgens Martin Lings geloven vele soefi's dat "het lichaam staat voor de as van het universum wat niets anders is dan de Boom van het Leven. De dans is dus een rite van centralisatie... bovenal bedoeld om de danser in een staat van concentratie op Allah te brengen" (14).

Meditatie is een essentieel onderdeel van het 'werk' van de soefi's bij zelf-perfectie. Herhaling van een dhikr of heilige formule (bijv. de naam van Allah) wordt vaak gecombineerd met ademhalingsoefeningen om een veranderde bewustzijns-

toestand te bewerkstelligen.

Als de natuurlijke (en, vanuit het christelijk perspectief, de door God gegeven) mentale belemmeringen voor psychische infiltratie worden weggenomen, en er een contact is gelegd naar de geestenwereld, kan de soefi visioenen zien, de stem van engelen en profeten horen, en begeleiding van hen ontvangen.... Het is een toestand van vreugde en verlangen. En wanneer deze toestand de 'zoeker' in bezit neemt, komt hij in extase. De derwisjen in de kloosters hebben zich zo in een toestand van 'extase' gebracht (15). Deze vertoningen zullen niet door alle waarnemers even positief en gunstig worden opgevat. John Alden Williams wijst erop dat de waarnemer dingen kan tegenkomen die lijken te horen bij gevallen van abnormale psychologie, of te getuigen van wat opmerkelijk veel lijkt op demonische bezetenheid. Maar tenzij hij geheel onsympathiek is, kan hij ook in deze zwetende extatici voorbeelden van pure en toegewijde gerichtheid op de Heilige zien (16).

Verskil tussen soefisme en islam

Het fundamentele verschil tussen de islam en het soefisme betreft de vraag langs welke weg men de vereniging met Allah kan bereiken. Volgens de orthodoxe islam door de leer van Mohammed in de koran, de sharia, en hadith die door de moslims strikt moeten worden gevolgd (dus naleving van de wet) teneinde het eeuwige nabijheid met Allah in het hiernamaals te bereiken. Soefisme legt minder nadruk op de hadith en de sharia, en richt zich op mystieke en rituele praktijken van het eren van Allah (de esoterische dimensie, gericht op spiritualiteit wat in de orthodoxe islam ontbreekt)(5). Soefi's beweren dat de goddelijke nabijheid al in dit leven zelf kan worden beleefd. Soefi's zien muziek en dans als goede manieren om Allah te eren, terwijl deze methoden in de orthodoxe islam verboden zijn (5).

Omdat het meer gebaseerd is op ervaring dan op leer, is het soefisme altijd meer open geweest voor invloeden van buitenaf dan andere vormen van de islam. Omdat het wortel schoot en ontwikkelde in het centraal gelegen Midden Oosten, heeft het ideeën en praktijken van enkele van s' werelds meest bekende religieuze en filosofische systemen opgenomen. Naast vroege invloeden van het christendom, vindt men elementen van zoroastrisme, neoplatonisme, hindoeïsme en andere uiteenlopende tradities rondom de islamitische kern. Als wij het soefi-geloof met haar opvattingen en praktijken nader bekijken, dan blijken deze niet-islamitische invloeden, o.a. pantheïsme, overduidelijk aanwezig te zijn. Dit wordt in een ander artikel in dit blad duidelijk.

Het probleem van goed en kwaad.

Net als alle pantheïsten, komen ook soefi's in een moeras terecht als zij proberen het probleem van het kwaad op te lossen. In hun poging het bestaan van het kwaad te verenigen met de overtuiging dat alleen God er is, komen ze er uiteindelijk toe om het kwaad te associëren met het scheppingsproces. E. G. Browne licht toe: "Iets kan slechts worden gekend door haar tegenovergestelde: licht door duisternis, goed door kwaad, gezondheid door ziekte, en ga zo maar door. Dus Eeuwige Schoonheid manifesteert zich als het ware door een soort zelf-ontkenning; en wat wij noemen 'kwaad' is een noodzakelijk uitvloeisel van deze manifestatie, zodat het mysterie van het kwaad in werkelijkheid gelijk is met het mysterie van de schepping, en daardoor onlosmakelijk met elkaar verbonden. Maar het kwaad moet niet worden beschouwd als een aparte en onafhankelijke entiteit: net zoals duisternis een loutere ontkenning is van licht, zo is kwaad slechts het niet-goede, of, met andere woorden, het niet-bestaande. Anderzijds is het zo dat alle verschijnselen enkele elementen van het goede bevatten, net zoals de verstrooide stralen van het zuivere, stralend wit licht die door het prisma zijn gegaan, nog steeds licht zijn, ook al is hun licht meer of minder 'gekleurd' en verzwakt" (17). De Bijbel daarentegen geeft duidelijk aan wat de oorzaak van het kwaad is en benadrukt het verschil tussen goed en kwaad (1 Joh. 1:5).

Samenhangend met hun pantheïstische ontkenning van het werkelijke kwaad, geloven de soefi's in de inherente goed-

heid van de mens. De menselijke ziel is de microkosmos van de universele macrokosmos (God), net zo verbonden met God als de stralen van de zon. Het is rusteloos vanwege de onnatuurlijke relatie met de materie, en het zoekt eenheid met haar oorsprong. Haar zwakte ligt in het kunnen worden verleid door de verkeerde opvatting over het stoffelijk zijn (18). Met een dergelijke gnostisch-achtige definitie van de problemen van de mensheid (de valse identificatie van de geest met de materie), kunnen we een gnostische oplossing verwachten, en dat is ook precies wat we vinden. In zijn commentaar op de standaard soefi-tekst, de 'Geschenken van de (diepe) Kennis', geschreven door sheikh Suhrawardi (1144-1234), verklaart Idries Shah: "Door goddelijke verlichting ziet de mens dat de wereld een illusie is" (19). Browne voegt eraan toe: "Kwaad is, zoals we hebben gezien, illusie; genezing ligt in het loskomen van de onwetendheid waardoor we de verschijnselen van de wereld als reëel zien. Alle zondige verlangens, alle verdriet en pijn, hebben hun wortels in het idee van het zelf, en het zelf is een illusie" (20). We zien hier dezelfde leugen als die in het occult geïnspireerde boek 'Een cursus in wonderen' (21) wordt verkondigd, namelijk dat het kwaad slechts een illusie is.

Een andere soefi-lering is het geloof in de pre-existentie van de ziel, en het geloof dat de ziel de fysieke dood overwint. In tegenstelling tot Indiase mystieke systemen is dit over het algemeen niet opgevat in termen van reïncarnatie. Het tijdelijk verblijf van de ziel op aarde is een etappe in een lange reeks van diverse werel-

den. Soefi's geloven dat hun vaderland achter de sterren ligt, en daar zullen ze uiteindelijk weer terugkeren. Tijdens hun verblijf hier op aarde onderwerpen zij zich doelbewust aan een staat van vergeetachtigheid, hoewel het een van de doelstellingen van de soefi-leer is om uit de slaap te ontwaken. Op verschillende punten tijdens de ontwikkelingsreis van de ziel kan zij het karakter aannemen van een engel, een demon, een mens, een meester, enz..

Soefisme in de moderne tijd

In de achttiende en negentiende eeuw had de islam een verbazingwekkende verscheidenheid van religieuze opvattingen en gewoonten opgebouwd; sommige van hen waren vreemd aan het geloof dat de profeet Mohammed lang daarvoor aan zijn volgelingen had nagelaten. Met de verspreiding van vreemde overtuigingen en praktijken was een veelheid van bizarre extases in de soefi-ordes binnengeslopen: "Met het verstrijken van de tijd en de sociale achteruitgang in de achttiende en negentiende eeuw, kwam bijna elke misbruik de soefi-ordes binnen en werd bijna elke gek als een heilige gezien" (22).

In het achttiende-eeuwse Arabië ontstond een puriteinse opwekkingsbeweging onder de naam wahhabiyya, de rigoristische islamvariant van het saeodische wahabisme (5), die veel gedaan heeft om de hedendaagse islamitische gevoelens tegen de soefi's op te zetten. De soefi's kregen (zowel door traditionele schriftgeleerden [islamisten] als ook door moderne moslimintellectuelen)(5) niet alleen de schuld van de 'vervuiling' van het historisch geloof, maar ook van de verzwakte politieke positie van islamitische landen, en dat in contrast met het groeiende Europese imperialisme. In de twintigste eeuw heeft het soefisme de politieke invloed verloren die zij ooit had, en is zij in Saudi-Arabië (waar de regels van het wahabisme gelden) officieel verboden. Hoewel het soefisme in andere islamitische landen nog steeds wordt getolereerd, wordt het in de islamitische wereld veelal onderdrukt vanwege een opkomend islamitisch fundamentalisme (23).

Niettemin beantwoordt het soefisme aan een diepe behoefte van vele moslims en maakt het deel uit van de manier waarop de islam in het alledaagse leven daadwerkelijk wordt beleefd. Daarom zijn in alle moslimlanden (met uitzondering van Saoedi-Arabië) soefi-gemeenschappen actief gebleven en putten vele moslims inspiratie uit het bezoeken van een soeficonvent of het graf van een soefi-heilige (5).

Echter, "de laatste veertig jaar heeft de di-

18:36) waaronder het soort spiritualiteit die op natuurlijke wijze op deze wereld komt.

De 'Smalle Weg' kan leiden tot zeer ingrijpende ervaringen met de aanwezigheid en glorie van God. Echter, ongeacht hoe ver men op deze weg gevorderd is, men zal nooit ervaren dat zijn 'ik' verdwijnt, of dat men zijn eigen 'ik' verliest, maar men zal ook niet gaan geloven in de eenheid of goddelijkheid van alle dingen. God wordt ervaren als zijnde te onderscheiden van Zijn schepping, maar toch alomtegenwoordig en innig erbij betrokken. God heeft Zich ook geopenbaard als de ontzagwekkende Rechtvaardige en Heilige, die de zonde niet tolereert of over het hoofd ziet, maar toch ook zo oneindig liefdevol en genadig is, onvoorwaardelijk vergevend en aanvaardend allen die tot Hem komen door Jezus, die de zonde (weg)droeg.

In tegenstelling tot auto-esoterisme (zelf-inwijding) of zelfloutering die bij mystieke tradities kenmerkend is, is de dynamische kracht achter deze bovennatuurlijke spiritualiteit de activiteit van de Heilige Geest in het leven van de gelovige. Deze Geest overtuigt de gelovige van zonde, onderwijst, vertroost en doet hem steeds verder ontwikkelen/groeien naar het beeld van Jezus Christus. Dit werk van de Heilige Geest en de leer van de Schrift vullen elkaar perfect aan, en wijzen naar dezelfde waarheden, die gericht zijn op Jezus.

De 'Smalle Weg' is zo smal dat die alleen kan worden bewandeld door de genade van Jezus Christus (Joh. 14:6; Hand. 4:12; 15:11). Degenen die de genade ontkennen en proberen toegang tot Gods aanwezigheid te verkrijgen door goede werken zullen zich opgejaagd voelen door een spirituele leegte en een gebrek aan zekerheid over hun persoonlijke redding. Omdat het theïsme haar oorsprong vindt in openbaring, is een theïsme dat in conflict is met openbaring gedoemd tot geestelijke onmacht.

Alleen het christelijk geloof dat getrouw het kruis van Christus en persoonlijke redding heeft benadrukt, is vrijwel ondoordringbaar voor de infiltratie van de 'Brede Weg'. De reden hiervoor is duidelijk: een persoonlijke relatie met Jezus Christus laat geen spirituele leegte over (27).

Tenslotte

Nergens is het faillissement van de mystiek meer zichtbaar wanneer mystici zich bezighouden met ethische kwesties, zoals het probleem van menselijk kwaad of zonde. Ten gevolge van Joodse en christelijke invloeden in de islam is er in het soefisme

een nadruk op moraal te zien, die niet kan worden gevonden in zulke zuiverheidense mystieke tradities als hindoe-vedanta of Tibetaans boeddhisme. Echter, soefi's zijn niet in staat om vanuit hun monistische, pantheïstische wereldbeeld te komen tot een bevredigende, goed onderbouwde basis voor ethische aspecten.

Zoals we eerder zagen bij E. G. Browne, "is het kwade slechts het niet-goede, of, met andere woorden, het niet-bestaande". Dergelijke oppervlakkige verklaringen van zoets als het diepgewortelde menselijk kwaad, wijzen niet op een gevoelig geweten. Want waarom zouden wij ons verzetten tegen het kwaad als dat kwaad noodzakelijk is en zelfs niet eens werkelijkheid zou zijn?

De manier waarop soefi's de menselijke zondigheid begrijpen, schiet pijnlijk tekort. Uiteindelijk is de ware aard van het dilemma van de mens uit het oog verloren te midden van de vervoering van de bedwelmende mystieke ervaring. Deze blindheid kan worden bespeurd in Nasrolah Fatemi's verklaring dat spirituele volmaaktheid leidt tot de kennis van de goddelijke eenheid en de overbrugging van de kloof tussen God en mens, wanneer diens ziel de grenzen (de beperkingen) van de persoonlijkheid overstijgt door het

verliezen van het zelf in de intuïtie van de Ene" (28).

Dit soort spreken over het bereiken van geestelijke volmaaktheid (typisch mystiek) is zelfbedrog (zie 1 Joh. 1:8) en wel als gevolg van een faillissement van authentieke 'kennis' (d.w.z. zelfkennis). De onaangename maar noodzakelijke waarheid was duidelijk en precies aangegeven door de profeet Jeremia: "Arglistig is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het; wie kan het kennen?" (Jer. 17:9). De mens is getroffen door een morele ziekte die gaat tot in de kern van zijn wezen, die zelfs zijn meest oprechte inspanningen om God te begrijpen, bezoedelt (Jes. 64:6; Rom. 3:9-19; 7:21). De 'kloof tussen God en mens' is niet het resultaat van onwetendheid, maar van zeer reële overtredingen van de goddelijke wet (Jes. 59:1-2). Daarom beschrijft de Bijbel de zonde in morele en juridische termen (1 Joh. 5:17; 3:4), en dus niet als een onwetendheid aangaande een 'goddelijke eenheid' die in werkelijkheid niet bestaat (immers de wereld en/of de mens zelf zijn niet een deel van God (Ps. 113:4-6; Rom. 1:18-25; Ezech. 28:2). De mens moet worden genezen door een kracht die buiten hem is, terwijl hij objectief gezien het nodig heeft dat zijn zonden vergeven worden. Beide zijn alleen beschikbaar in het nieuwe verbond

dat door God Zelf is gemaakt in het bloed van Christus (Jer. 31:33-34; 1 Kor. 11:25).

Als de soefi zó sterk op zijn subjectieve 'intuïtie van de Ene' vertrouwt dat hij niet eens beseft hoe dringend hij Gods genadige voorziening in Christus nodig heeft, dan is hij zelfs nog niet eens begonnen met het verkrijgen van nuttige kennis. "De vreze des Heren is het begin der kennis" (Spr. 1:7), en zo iemand heeft er een gezonde dosis van nodig. Historisch gezien zijn de soefi's altijd gevangen in een soort verplichting. Het is duidelijk dat de meesten van hen ernaar hebben verlangd om oprecht te zijn tegenover de ene God van de openbaring, de God van Abraham, die moslims zeggen te aanbidden. Tegelijkertijd heeft hun serieuze zoektocht naar een ervaring van die God hen gevoerd naar het rijk van de heidense spiritualiteit. Hen moet worden getoond, dat de enige weg om te verkrijgen wat ze hebben gezocht, de 'Smalle Weg' is. Ze moeten de realiteit van hun eigen geschapen-zijn en zondigheid onder ogen zien, en daarom Jezus Christus aanvaarden. Dan zullen zij een innerlijke vervulling, vrede en vreugde kennen die noch de islam noch de mystiek ooit zou kunnen bieden (Joh. 7:37-39; 10:10; 14:27; 17:13).

© Elliot Miller, Christian Research Institute, Charlotte, North Carolina 28271. Dit artikel verscheen voor het eerst in 'Forward' deel 9, nummer 1 (1986).

© Vertaling en bewerking: Piet Guijt, mei 2015.

Literatuur

1. Marjo Buitelaar, Johan ter Haar (red.).
2. *Soefisme in de Islamitische mystiek*. <http://www.coutinho.nl/winkel/mystiek-het-andere-gezicht-van-de-islam-b-117.html>
2. *Soefisme in de Islamitische mystiek*. <http://home.online.nl/a.heer/Soefisme-Islam.htm>
3. *Soefisme*. <http://nl.wikipedia.org/wiki/Soefisme>
4. John Alden Williams, uitg., *Islam* (New York: George Braziller, 1962), p. 123.
5. Verschil tussen de Islam en het Soefisme. <http://translate.google.nl/translate?hl=nl-NL&dr=0&langpair=en%7Cnl&u=http://www.difference-between.net/miscellaneous/difference-between-islam-and-sufism>
6. E. G. Browne, *De soefi mystiek: Iran, Saoedi-Arabië en Centraal Azië*, In *The Suit Mystery*, uitg.: N. P. Archer (London: The Octagon Press, 1980), p. 175.
7. H.A.R. Gibb, *Mohammedanisme*, 2-de druk (New York: Mentor; 1953), p. 106.
8. Gibb, p. 115.
9. Williams, p. 141.
10. Nasrollah S. Fatemi, *Een Bericht en methode van liefde, harmonie en broederschap*, in *Soefi Studies: Oost en West*, uitg.: L. F. Rushbrook Williams (New York: E. P. De Dutton & Co. , 1973), p. 70.
11. Martin Lings, *Mens, Mythe en Magie - een geïllustreerde encyclopedie van het bovennatuurlijke*, s.v. "Soefi's".
12. A.M. A. Shushtery, *Filosofie, opleiding, ordes en ethiek*, in *Soefi Mysterie*, p. 71.
13. *Abingdon Woordenboek van Levende godsdiensten*, s.v. "Soefisme" door Bruce B. Lawrence.
14. *Mens, Mythe en Magie*, p. 84-85.
15. S. Ameer Ali, *De mystieke en idealistische geest in de Islamitische Term*, in *Soefi Mysterie*, p. 210-211.
16. Williams, p. 155-56.
17. Browne, p. 187.
18. Shustery, p. 70.
19. Idries Shah, *De soefi's* (Garden City, NY: Anchor Books, 1964), p. 297.
20. Browne, p. 88-89.
21. Piet Guyt, *Is 'Een cursus in wonderen' uit God of niet?*, Promise, juli 2000. <http://www.stichting-promise.nl/eigentijds-occultisme/is-een-cursus-in-wonderen-uit-god-of-niet.htm>
22. Williams, p. 177-178.
23. John Dart, *Islamitische soefi's mix Dans, Poëzie*, Los Angeles Times, 21 maart 1981, deel I-A
24. Uit een naamloze brochure, uitgegeven door 'De soefi orde' in het westen.
25. F. X. O'Halloran, *Een katholiek onder de soefi's*, in *Soefi Mysterie*, p. 26.
26. Hiermee wil ik niet zeggen dat er in de natuur geen bewijs is voor een transcendente, heilige God. Maar de menselijke verdorvenheid neigt naar lagere en slechte opvattingen over het goddelijke, en dit heeft geleid tot een diepgaande intellectuele blindheid (zie bijv. Rom. 1:18-32).
27. Dit kan worden aangetoond door een letterlijk eindeloos aanbod van persoonlijke getuigenissen (zie bijv. Ontsnapt uit de Duisternis, door James R. Adair en Ted Miller, Overwinnaar Boeken). Aan de andere kant is de bewering dat mystiek geestelijk bevredigend is, aan te vechten. Veel mensen die zowel natuurlijke spiritualiteit als bovennatuurlijke spiritualiteit (zoals deze schrijver) hebben ervaren, zijn het erover eens dat hoewel mystieke ervaringen uiterst stimulerend en plezierig kunnen zijn, zij op lange termijn niet de spirituele leegte vullen. Met andere woorden, het antwoord van de Brede Weg op de angsten, eenzaamheid en andere pijn en verlangens van het persoonlijke bestaan is depersonalisatie. Daarentegen bevestigt en vervult de Smalle Weg het persoonlijke bestaan. Dat doet het door ten eerste aan te tonen dat de ultieme realiteit persoonlijk is, en in de tweede plaats door het toestaan van een betekenisvolle relatie met die oneindige Enige persoon.
28. Fatemi, p. 71.
29. Zie <http://www.stichtingpromise.nl/nog-in-te-delen/het-ultieme-doel-van-de-islam-wereldoverheersing.htm>; <http://www.stichtingpromise.nl/schriftgezag/islam-en-christen-de-drie-eenheid.htm> (2003); <http://www.stichting-promise.nl/sekten/islam.htm>; Promise 4 oktober 2006, p. 23 en 24.

Christelijke assertiviteitstraining najaar 2015

Echtparen korting! Deels vergoed door Pro Life

10 maandagavonden of 10 donderdagmiddagen Vanaf sept. 2015 starten er weer twee nieuwe trainingen. Maandagavond 14 sept-30 november (10 avonden) en donderdagmiddag 17 sept.. -3 december (10 middagen). Deze training waarin sociale vaardigheden, gecombineerd worden met christelijke identiteit, is uniek in zijn opzet. Hoe ga je als christen om met grenzen op je werk, in familie, met vrienden en met God? Naast emotionele intelligentie wordt veel aandacht geschonken aan conflicthantering en identiteit.

Cursusinhoud

In de cursus die uitgaat van een Bijbels mensbeeld komen zaken aan de orde zoals:

- Je identiteit als Christen
- Hoe kan ik voor mezelf opkomen en wat is het verschil met "de onderste weg gaan";
- Hoe leer ik sociale vaardigheden en non verbale communicatie;
- Hoe kan ik spanningen in het samenleven met anderen onder controle krijgen en houden?;
- Hoe ga ik om met mijn gevoelens en de gevoelens van anderen?;
- Hoe leer ik op de juiste wijze als Christen te communiceren en grenzen te stellen?;
- Hoe ga ik om met agressiviteit.

Leermethodes voor deze training zijn:

- De verschillende soorten rollenspelen,
- Bijbelse voorbeelden en mogelijkheden voor oefeningen,

- Verbale en non- verbale communicatie training,
- Ontspanningstechnieken, groepsgesprekken,
- Bijbelstudies en huiswerkopdrachten.

In sommige lessen wordt gebruik gemaakt van videotraining.

Iedere les bestaat uit een theoretisch gedeelte waarin verschillende hulpmiddelen die tot een betere assertiviteit leiden besproken en beoefend worden. En na de pauze in de subgroepen worden praktische situaties geanalyseerd, besproken en beoefend. Ook komt iedere les een oefening in christelijke identiteit terug. Bij de cursus hoort een uitgebreid (153 blz) cursus-en werkboek wat in de loop der jaren aangepast is aan de ervaringen van de cursus.

Cursusleiding

- Gerard Feller, psychosomatische fysiotherapeut en pastoraal counselor
- Coby Feller, psychosomatisch oefentherapeute

Wanneer

Data training 2015 (maandagavonden 19.30-22.00uur):

- September: 14, 21, 28
- Oktober 5, 12, 26
- November 9, 16, 23, 30

Data training 2014 (donderdagmiddagen 13.00- 15.30 uur):

- September 17, 24
- Oktober: 1, 8, 15, 29
- November:12, 19, 26
- December 3

Waar

De cursussen worden gegeven in het therapeutisch centrum Oudewater, Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater. Voordat men op deze cursus kan inschrijven, dient er een intake-gesprek plaats te vinden, waarin er wederzijds afgestemd wordt of de cursus wel voor u geschikt is. Verder wordt de motivatie getest om daadwerkelijk in de praktijk ook met deze cursus van 10 avonden/middagen te gaan werken U kunt zich Inschrijven of meer info vragen via tel. (0348) 563359 of 567670. Stuur ons een email naar info@pastoraat.com voor meer informatie of om u op te geven voor de cursus.

Kosten

De cursuskosten bedragen inclusief intake en uitgebreide cursus-map 325 euro (alleen voor particulieren) Voor echtparen 50euro korting per persoon te voldoen voor aanvang van de cursus op bankrekening NL52RABO035.23.13.498 tnv G.P.M. Feller te Oudewater. Veelal vergoeden bedrijven en instellingen en enkele zorgverzekeraars (Pro life gedeeltelijk) deze cursus.

Toetsen van alternatieve en complementaire geneeswijzen

Zaterdag 7 november Prijs inclusief 3 boeken ter waarde van € 50,-, + hand outs+ koffie € 75!

Inleiding

In iedere kerk of gemeente komen in het pastoraat vaak vragen over hoe om te gaan met veel alternatieve en complementaire geneeswijzen. Vaak wordt niet herkend dat een geestelijke groei in geloof belemmerd wordt door verkeerde bindingen, die ontstaan door occulte contacten in de gezondheidszorg. Ook in het evangeliseren het bereiken van mensen buiten de kerk kan dit een belemmerende factor zijn. Deze cursus geeft inzicht in het denken en handelen van veel van de 'verkeerde alternatieven' Juist omdat er tegenwoordig veel occulte technieken in de reguliere gezondheidszorg geïntegreerd worden is meer up to date kennis noodzakelijk. Stichting Promise heeft in de afgelopen 30 jaar die kennis verzameld en steeds geactualiseerd. Het is een onmisbaar gereedschap in het uitvoeren van een pastorale bediening, anderen niet in het pastoraat werkzame belangstellenden zijn ook van harte welkom

Cursus informatie

- Zaterdag 7 november van 10.00-16.00uur
- De cursus wordt gehouden in het Therapeutisch centrum

Oudewater Lange Burchwal 80, 3421 SM , tel. 0348 563359 of 567670

- Docent: Gerard Feller
- Kosten: € 75, - inclusief alle hands out, 3 boeken,koffie/thee, minimum aantal deelnemers 8 maximum15
- De drie boeken ter waarde van € 50 zijn:Genezing uit het oosten? 2 Tussen Waan en Werkelijkheid, 3 Toetst alles, waarheid en leugen in de christelijke gemeente
- Deelnemers ontvangen een certificaat van deelname

Programma

- 10.00-11.15 uur - Inleiding gezondheid, mensbeelden, Yoga: oude en nieuwe technieken, bijbelse toetsing+ vragen.
- 11.15-12.15 uur - Taoistische geneeswijzen zoals: acupunctuur, Feng Shui, Voetreflexologie, Iriscopie
- 12.15-13.00 uur - Lunchpauze
- 13.00-14.00 uur - Magnetisme en kosmische energie zoals: magnetisme, Reiki, Therapeutic Touch, Chakra-balancing, homeopathie, bijbelse toetsing+ vragen
- 14.00-15.00 uur - Bewustzijn veranderende methodes zoals : hypnose, visualisatie en geleide fantasie, nlp= neuro linguïstisch programmeren, bijbelse toetsing + vragen
- 15.00-15.15 uur - Pauze
- 15.15-16.00 uur - Weg tot bevrijding, bijbelse alternatieven, Hoe kan ik helpen.
- 16.00 Afsluiting, uitreiking certificaat

Opgave

Praktijk Hulpverlening "heel de mens"
Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
3421 SM Oudewater tel 0348 of 567670
info@pastoraat.com

U kunt zich inschrijven door à € 75,- overmaken op bankrekening NL52RABO0352313498 van G.P.M. Feller onder vermelding: 7 november 2015.

Stress te lijf!!

Leer uw lichamelijke spanningssignalen te herkennen en paniekstoornissen te voorkomen.

een goed alternatief voor mindfulness!!!
Meer dan tienduizend cursisten gingen u voor!

4 maandagmiddagen óf 4 donderdagavonden in nov/dec. 2015.

Van 13.00uur -15.30 uur en 19.30 uur - 22.00 uur in het therapeutisch centrum op de Lange Burchwal 80 in Oudewater. Tel. (0348) 567670. Als bijbelgetrouwe christenen wijzen we de yoga-oefeningen af. Toch vinden we in deze cursus een verantwoord Bijbels alternatief waarin we op een goede manier ook aan lichaamsoefeningen ter ontspanning kunnen werken. Wat zijn de spanningssignalen die je kunt herkennen? Hoe kun je het beste reageren op paniekgevoelens? En hoe staan deze met elkaar in verband? Zo laten we in het kort op eenvoudige wijze iets zien van de werking (fysiologie) van spieren, houding, ademhaling om de lichaamsoefeningen beter te begrijpen en daardoor ook beter te kunnen oefenen. Oefeningen, zoals spierontspanningsoefeningen, adem oefeningen en houdingsoefeningen die helpen meer inzicht en controle uit te oefenen op onze lichamelijke spanningen en gezondheid. Zo kunnen we op een verantwoord-

de manier omgaan met 'de tempel van de geest'.

Lesprogramma

Er zijn twee cursussen op maandagmiddag van 13.00-15.30 en een cursus van 19.30-22.00 op donderdagavond in november/december.

Maandagmiddag 9 óf donderdagavond 12 november 2015 Voorstellen, Oefeningen om te bepalen of u goed lichamenlijk kunt ontspannen en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Maandagmiddag 16 óf donderdagavond 19 november 2015 Spierontspanning + houding en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Maandagmiddag 23 óf donderdagavond 26 november 2015 Ademoefeningen in relatie met spanningen en korte interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Maandagmiddag 30 november óf donderdagavond 3 december 2015 Interactieve studie over stress, de gevolgen en de mogelijkheden om hier op een psychosociale, en geestelijke wijze mee om te gaan.

Cursusleiding

Gerard en Coby Feller, pastoraal counselor, fysiotherapeut, psychosomatisch oefentherapeut.

Cursuskosten

De kosten voor de cursus van 4 maandag middagen of donderdagavonden,

inclusief koffie/thee en cursusboek bedragen € 130,-. (vaak vergoed door werkgevers en zorgverzekeraars, eerst navragen!).

Opgave

Het is niet mogelijk voor een of twee dinsdagen in te schrijven. Lesgeld € 130 te voldoen op onderstaand rek.nr vóór 6 september 2015. Opgave via: info@pastoraat.com of tel 0348 567670.

Bij annulering van de cursus binnen een termijn van tien dagen voor de eerste donderdag bent u € 30 reserveringskosten verschuldigd. Na aanmelding en betaling ontvangt u een bevestiging plus routebeschrijving. Uw betaling kunt u overmaken op bankrekening NL52RABO0352313498 van de Rabobank te Oudewater t.n.v. G.P.M. Feller onder vermelding 'stress te lijf' najaar2015 (minimum deelnemers 7 maximum 12).

3 okt Pastorale studiedag: Lichaamstaal

Deze studiedag wordt DV gehouden op zaterdag 3 oktober 2015 te Oudewater. In de christelijke hulpverlening kan vaak op een betere effectieve wijze gebruik gemaakt worden van een gedegen kennis van lichaamstaal. Dit kan als de therapeut of pastoraal werker eerder de 'microsig-

nalen' van cliënten opmerkt en deze beter leert te observeren. Voor de cliënt is dit van belang omdat hij/zij daardoor in staat is zichzelf beter te leren kennen en bovendien handvaten krijgt voor een betere communicatie en omgaan met emoties. Op deze dag komen veel facetten van lichaamstaal aan de orde, o.a. hoe we omgaan met ruimtes, mimiek, intonatie, gebaren, houding en beweging welke implicaties dit heeft in de begeleiding en hoe we het praktisch door middel van oefeningen kunnen aanwenden. Hoe ging Jezus met lichaamstaal om? Hoe kunnen we lichaamstaal in dienst stellen van onze christelijke hulpverlening? Naast de theorie bestaat deze studiedag ook uit het praktiseren van enkele toepassingen. Dit via nonverbale oefeningen en een oefenprogramma op de computer. Het programma duurt van 10.00 uur tot 16.00. Kosten zijn incl koffie/thee en uitgebreide reader. Deze dag is bedoeld voor iedereen die werkt in hulpverlening en of pastoraat

of die geïnteresseerd is zijn communicatie te verbeteren. Info/opgave Praktijk chr. hulpverlening "Heel de mens", Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater Tel 0348-567670 of via e-mail info@pastoraat.com Kosten: Inclusief uitgebreide reader € 47,50- Deelnemers ontvangen een certificaat van deelname.

U kunt dit bedrag overmaken op bankrekening NL52RABO0352313498 t.n.v. G.P.M. Feller onder vermelding: lichaamsstaal najaar 2015.

De schone schijn universeel soefi

Vaak wordt beweerd dat een belangrijk deel van de oorlogen in de wereld godsdienstoorlogen zijn, een gevolg van het feit dat de aanhangers van de diverse godsdiensten elkaar te vuur en te zwaard hebben bestreden of nog steeds bestrijden. Wat zou het heerlijk zijn als er tussen die godsdiensten vrede zou bestaan. Sinds enige tijd bestaat er in het Westen een filosofie die stelt dat de diverse godsdiensten in essentie hetzelfde doel hebben, namelijk het op zoek zijn naar het goddelijke en dat die godsdiensten met elkaar te verbinden en te integreren zijn. Wat houdt die filosofie, namelijk universeel soefisme, in en wat moeten christenen daarvan denken?

Universeel soefisme in het Westen

In het artikel 'Soefi's: de mystieke moslims' (elders in dit nummer) is ingegaan op de geschiedenis van het soefisme. Dat was historisch gezien vooral verbonden

geweest met de islam, ook al waren er invloeden van buitenaf, zowel van vóór de komst van de islam als daarna. Tijdens de eerste wereldoorlog werd door de Indiase musicus en filosoof Hazrat Inayat Kahn (1882-1927)(1) de soefi-gedachte verbreed in het Westen en vestigde hij in 1916 de eerste Soefi-Orde van het Westen waarin de denkbeelden van het soefisme en het westerse denken verbonden werden (2). Daardoor ontstond een ontwikkeling naar een mondiaal universeel soefisme, dat alle godsdiensten met elkaar wil verbinden en integreren (3) omdat zij hetzelfde doel zouden beogen. Men spreekt van universeel soefisme om zich te onderscheiden van het islamitisch soefisme dat vaak met de mystiek van de islam wordt vereenzelvigd.

Een synthese van de diverse godsdiensten zou volgens Hazrat Inayat Kahn de

sleutel zijn tot het verkrijgen van een evolutionaire sprong in het bewustzijn van de mens door middel van het volgen van o.a. een breed scala van meditatietechnieken. Zijn zoon Pir Vilayat Inayat Khan is erin geslaagd in de Verenigde Staten ca. 100 centra en wereldwijd tenminste 165 centra te stichten. Hij was een vaak gevraagde en zeer gewaardeerde spreker in new age kringen (4).

Omdat volgens Hazrat Inayat Khan alle godsdiensten uit één en dezelfde goddelijke bron voortkomen en alle religies uiteindelijk op dezelfde God zijn gericht, kunnen soefi's daarom gewoon christen, hindoe of moslim zijn of een ander geloof aanhangen, aldus Kahn (hetzelfde geldt overigens ook voor de vrijmetselarij, waarbij ieder zijn eigen godsdienst kan blijven aanhangen). Elke profeet en elke religie worden dan ook in het universeel soefisme geëerd (2). Dit blijkt ook uit de orde van de zgn. universele eredienst in soefi-tempels. Op een geel kleed met daarop het soefi-symbool (zie hieronder)

We are family!

n van het sme

staat een grote kaars met daarvoor een rij van zeven kleinere kaarsen, die symboliseren: het hindoeïsme, het boeddhisme, het zoroastrisme, het jodendom, het christendom, de islam, en het licht der waarheid, dat in deze zin alle godsdiensten omvat, namelijk het esoterische licht. Tijdens de eredienst worden uit eerbied voor de verschillende godsdiensten alle kaarsen aangestoken. Voor elke kaars ligt het heilige boek van de desbetreffende godsdienst, en worden door de cherag (priester) enkele passages voorgelezen uit die verschillende heilige boeken die op het altaar liggen (5).

Daarom is te begrijpen dat ondanks haar populariteit in het Westen, het universeel soefisme door moslims met afkeuring wordt bekeken. Dit komt omdat in overeenstemming met de door haar zelf bepaalde missie om de eenheid tussen alle religies te bevorderen, de soefi-orde niet eist dat haar leden zich identificeren met het islamitische geloof. Terecht is

het omschreven als “een van de meest diepgaande syncretische bewegingen in de geschiedenis” (6).

Universeel soefisme in Nederland

Ons land kent 19 centra (7) en ongeveer 500 aanhangers van het universeel soefisme (8). Een zeer bekende soefi en pleitbezorger van het universeel soefisme (hij schreef diverse publicaties erover) is prof. dr. H.J. Witteveen (1921-heden). Hij groeide op in een soefi-gezin en was hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, lid van de Eerste Kamer voor de VVD (1958-1963), twee maal minister van financiën (1963-1965 en 1967-1971), en van 1973-1978 voorzitter van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) (9).

In de duinen direct ten zuiden van Katwijk aan Zee staat de soefi-tempel Universeel Murad Hassil (‘vervuller van oprechte verlangens’). Het stuk grond is gepacht van Staatsbosbeheer. De tempel staat vlakbij de plek waar de stichter Hazrat Inayat Khan in 1922 tijdens een zomerschool een bijzondere geestelijke ervaring had. Kahn, die in die tijd aan de boulevard logeerde, kreeg onder de vissersbevolking al snel de bijnaam Johannes de Doper omdat hij een donkere krullende baard had en een wijde donkere mantel droeg (10). Het gebouw dat in 1970 in gebruik genomen is, ontworpen volgens de ideeën van Khan: een vierkante zaal met een koepel; zonder ramen maar wel met lichtvensters. Het vierkant stelt stabiliteit en kracht voor en de lichtdoorlatende koepel symboliseert het menselijk hart dat, gericht op de hemel, zich openstelt voor het goddelijk licht (11).

Het soefi-symbool (ook ontworpen door Kahn) bestaat uit een hart met daarin een vijfpuntige ster (symbool voor het goddelijk licht) en een rijzende maan (symboliseert de weerspiegeling van de zon in de daarvoor ontvangelijke mens). Aan weerszijden van het hart zijn twee vleugels, die de vrijheid van het hart symboliseren; de

ene vleugel de onafhankelijkheid en de andere vleugel het onthecht zijn (12).

Enkele inhoudelijke aspecten

Allereerst geven we wat uitspraken van Kahn weer. “Soefisme is ... het licht, het leven dat voedsel is voor elke ziel en een sterfelijk wezen tot onsterfelijkheid opheft. Het is de boodschap van liefde, harmonie en schoonheid”. “Omdat wij sterk in beslag genomen worden door de materiële wereld, zijn wij dit bewustzijn van ziel en oorsprong veelal kwijtgeraakt. Het is onze taak om ons die bron van puur geluk weer te herinneren, dit bewustzijn te vervolmaken en zo de schepping te voltooien” (13). “God moet je niet buiten jezelf zoeken, maar binnen in jezelf” (2). “Wijsheid die geestelijk wordt verkregen, verruimt iemands horizon, verdiept zijn gedachte, geeft hem die hemelse vreugde welke aardse genoegens niet kunnen verschaffen en brengt in zijn hart die vrede welke niet op aarde gevonden wordt. ...Geestelijk ontwaakt zijn betekende zichzelf realiseren in zijn hoogste hoogte en diepste diepte, waardoor iemand het gehele heelal in zichzelf voelt en hij alles wat hij zoekt in zichzelf vindt ...Materie is niet het enige dat er bestaat, er is iets hogers en dat is de realisatie van het hogere bewustzijn (enkele elementen uit een Kersttoespraak van Kahn in New York in 1925) (14).

Witteveen zegt in een interview met Annemiek Schrijver dat het soefisme erop gericht is om de sluier, die over ons bewustzijn ligt, te verdrijven zodat het goddelijk licht meer in ons bewustzijn kan doordringen en wij de ware schat in onszelf ontdekken (12). In dat interview leest Witteveen een stukje tekst voor uit het boek ‘De eenheid van religieuze idealen’ van Kahn, namelijk: “De soefi-boodschap geeft geen nieuwe wet, zij wekt bij de mensheid de geest van broederschap met verdraagzaamheid voor een ieder, voor de religie van de ander en vergiffenis van een ieder voor de fouten van een ander. Zij onderwijst nadenkendheid en considera-

tie, om daardoor harmonie in het leven te scheppen en te bewaren; zij leert te dienen en zich nuttig te maken, want dat alleen kan het leven in de wereld vruchtbaar maken; en daarin ligt de bevrediging van elke ziel” (12).

Enkele van de doelstellingen van het universeel soefisme zijn: “Het verwezenlijken en verspreiden van de kennis van eenheid, de godsdienst van liefde en wijsheid, zodat de vooroordelen van geloofsrichtingen en overtuigingen vanzelf zullen wegval- len, het menselijk hart vervuld is van liefde, en alle haat die door onderscheid en verschillen wordt veroorzaakt, kan worden uitgeroeid, en het ontdekken van het licht en de kracht die in de mens verborgen zijn, het ontdekken van de kracht van de mystiek en de kern van de wijsbe- geerte, zonder in te grijpen in bestaande gewoonten en geloofsovertuigingen” (9). Daarnaast zijn er tien ‘soefi-gedachten’ (15), namelijk:

1. Er is één God, de eeuwige, het enige Wezen; niets anders bestaat dan God.
2. Er is één Meester, de leidende geest van alle zielen, die voortdurend alle volgelingen naar het licht voert.
3. Er is één heilig boek, het heilige boek van de natuur, dat waarlijk alle lezers kan verlichten.
4. Er is één religie, de onafgebroken voortgang in de richting van het ideaal dat het levensdoel van iedere ziel vervult.

5. Er is één wet, de wet van wederkerig- heid, die kan worden nageleefd door een onzelfzuchtig geweten tezamen met een ontwaakt rechtvaardigheids- gevoel.
6. Er is één broederschap, de menselijke broeder- en zusterschap die de kinde- ren van de aarde zonder onderscheid verenigt in het ouderschap van God.
7. Er is één moreel uitgangspunt, de liefde die voortkomt uit zelfverlooch- ning en opbloeit in goede daden.
8. Er is één object van verheerlijking, de schoonheid die het hart van de vereerder door alles heen opheft van het geziene naar het ongeziene.
9. Er is één waarheid, de ware kennis van ons innerlijke en uiterlijke wezen, die de essentie is van alle wijsheid.
10. Er is één pad, de uitwissing van het onware in het ware ego, die de mens leidt naar onsterfelijkheid, waarin alle volmaaktheid te vinden is.

De Soefi Beweging Nederland heeft een zgn. innerlijke school die bedoeld is om te werken “aan innerlijke ontwikkeling, de realisatie van het Zelf van hen die door de Soefi Boodschap een diep verlangen koesteren het spirituele pad te volgen. Het verlangen naar iets wat het materiële en het uitsluitend intellectuele te boven gaat. ... Iets van dat verlangen kan worden verwezenlijkt door de goddelijke vonk te vinden die diep in ons aanwezig is. ... De spirituele ontwikkeling van de innerlijke

school van de Soefi Beweging kan ons leven rijker, ruimer en voller maken, waardoor wij werkelijk mens worden, een mens die zijn naaste lief kan hebben” (16).

Kort samengevat is de essentie van de universele soefi-boodschap een boodschap van eenheid, geestelijke vrijheid, liefde, harmonie en schoonheid, bestemd voor de gehele mensheid (2).

Bijbelse toetsing

We hebben hierboven gezien dat de stichter en aanhangers van het universeel soefisme hoogstaande doelen nastreven. We lezen van hen prachtige teksten over liefde, eenheid, wijsheid, harmonie, volmaaktheid, zuivering van het bewust- zijn, ontwikkeling van de persoonlijkheid, onsterfelijkheid, goddelijk licht, geest van broederschap met verdraagzaamheid voor een ieder, etc.. Denk ook aan de tien ‘soefi-gedachten’ (ook al zijn daarbij soms wel vraagtekens en kritische kanttekenin- gen bij te plaatsen). En op een steen bij de ingang van de soefi-tempel in de duinen ten zuiden van Katwijk aan Zee is de tekst “Onze ziel wordt gezegend met de indruk van de glorie van God, telkens wanneer wij hem loven” te lezen (15). Wie kan tegen al die mooie doelstellingen zijn? Bovendien zijn het zaken, die ook door de Bijbel worden genoemd en bedoeld. En we mogen aannemen en dat soefi- aanhangers ongetwijfeld integere en vaak

intellectuele mensen zijn die oprecht naar waarheid en zingeving zoeken. Uit dit alles blijkt dat de mens die een schepsel van God is, het in zich heeft te verlangen naar zingeving, liefde, eenheid etc..

De kern van de misleiding zit in het feit dat men Jezus Christus niet als Verlosser erkent. Het soefisme is in wezen een filosofie van zelfverlossing. De mens(heid) is een gevallen mens(heid) die door zonden gescheiden is van God (en medemens). De op zich goed bedoelde idealen kunnen nooit met alleen menselijke kracht worden bereikt. Vandaar dat alle goede bedoelingen van het universeel soefisme in wezen slechts schone schijn (blijken te) zijn. Schijn in de zin van onbereikbaar, niet te realiseren, niet werkelijkheid wordend. De in zonde gevallen mens kan alleen het goddelijk doel bereiken als hij eerst bereid is te sterven aan het eigen 'ik' door te erkennen dat hij zichzelf niet kan verlossen, en te (willen) geloven dat God Zelf moest voorzien in een oplossing, namelijk het zenden van Jezus Christus, de Verlosser van de wereld (Joh. 3:16), die Zijn leven heeft afgelegd tot redding van de mensheid. En de behoudenis is in niemand anders, want er is ook onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden (Hand. 4:12).

De (enige) weg naar het doel van God met de mens begint met het opheffen van de scheiding tussen God en mens door met God verzoend te worden door een persoonlijk geloof in het verlossend lijden en sterven en opstaan van de enige zondeloze mens die ooit op aarde geleefd heeft, Jezus Christus, de ware beelddrager van God, het Lam van God. Alleen door geloof in het verzoenend offer van Jezus kan de mens van zondes Schuld verlost worden en als gerechtvaardigde mens de Heilige Geest ontvangen die de mens helpt om geestelijk te groeien naar het beeld van God, dus om een beelddrager Gods te zijn.

Voor een christen is de noodzaak van geloof in het verzoenend offer van de gekruisigde maar ook uit de dood opgestane Verlosser Jezus Christus een vanzelfsprekende zaak, maar voor vele ongelovigen is dit wellicht simplistisch, onlogisch en absurd (1 Kor. 1:18 t/m 24; 1 Kor. 2:14; 1 Kor. 3:19). Maar Gods gedachten gaan boven onze beperkte menselijke logica uit. Overigens moeten en mogen christenen zich niet boven ongelovigen en anders gelovenden verheffen, want bedacht moet worden dat zij puur uit genade leven en dat wanneer bijv. een erudiete aanhanger van het universeel soefisme Jezus Christus als zijn

Verlosser aanneemt en een kind van God is geworden (Joh. 1:12), deze ex-soefi heel snel zal (kunnen) groeien naar het doel dat God, de hemelse Vader, heeft met de mens, namelijk het zoonschap Gods. Ook al onderkent het universeel soefisme het bestaan van diverse heilige boeken, en erkent zij vooral slechts het heilige 'boek' van de natuur (soefi-gedachte 3), alleen de weg die de Bijbel noemt is een begaanbare weg.

Piet Guijt, 28 mei 2015

Literatuur.

1. Hazrat Inayat Kahn. http://nl.wikipedia.org/wiki/Hazrat_Inayat_Khan
2. Universeel soefisme. http://nl.wikipedia.org/wiki/Universeel_Soefisme
3. Soefisme in de Islamitische mystiek. <http://home.online.nl/a.heer/Soefisme-Islam.htm>
4. Elliot Miller, SUFIS: The Mystical Muslims, Christian Research Institute, Charlotte, North Carolina. In: 'For-
- ward' deel 9, nummer 1 (1986).
5. Universele eredienst. http://nl.wikipedia.org/wiki/Universele_eredienst
6. Eddie Noonan, Een aselechte steekproef, Update 5 (aug. 1981): pag. 16.
7. Website van de Soefi Beweging Nederland. <http://www.soefi.nl/centra>
8. Marlies Kieft, Tolerantie kern van soefisme. <http://www.trouwenl/tr/nl/5009/Archief/article/detail/2619162/1995/11/24/Tolerantiekern-van-soefisme.dhtml>
9. http://nl.wikipedia.org/wiki/Johan_Witteveen
10. Klok, C., Soefi-tempel in duinen bij gemeente Katwijk. Reformatorisch Dagblad 27 maart 1986.
11. Website van de Soefi Beweging Nederland. <http://www.soefitempel.nl>
12. Het vermoeden. Een interview van Annemiek Schrijver met Johan Witteveen. http://www.npo.nl/het-vermoeden/18-09-2010/POW_00285255
13. Website van de Soefi Beweging Nederland. <http://www.soefi.nl/universeel-soefisme/wat-is-universeel-soefisme>
14. Kersttoespraak van Hazrat Inayat Kahn in New York in 1925. Leidsch Dagblad, 18 december 1979.
15. Website van de Soefi Beweging Nederland. <http://www.soefi.nl/de-soefi-beweging/over-de-soefi-beweging>
16. De innerlijke school. <http://www.soefi.nl/de-soefi-beweging/activiteiten/innerlijke-school>

De eeuwige straf

In dit boek doet Robert Govett een goede poging om het annihilationisme (ongelovigen worden vroeg of laat door vuur vernietigd, tot niets gereduceerd- dat is dan meteen de straf) en het conditionalisme (voorwaardelijke onsterfelijkheid: alleen wie gerechtvaardigd is in Christus blijft eeuwig voortbestaan) te weerleggen. Veel vragen rond dit onderwerp worden beantwoord. Wat is nu bijvoorbeeld precies 'de vernietiging van de goddelozen'? Hoe kun je vanuit de bijbel aantonen dat alle mensen een onsterfelijke ziel hebben? En de vraag die bij elk weldenkend mens het eerst opkomt, is natuurlijk: hoe kan een liefdevolle God enkelen van Zijn schepselen voor eeuwig laten lijden? Govett legt uit hoe dit is te verenigen met het karakter van God en waarom dit rechtvaardig is. En hij besluit met een hartenkreet, een oproep aan allen die de Here Jezus nog niet hebben aangenomen als hun persoonlijke Verlosser om dat toch vooral niet uit te stellen tot morgen.

De kracht van dit boek is dat het de discussie van stellingen rond annihilationisme en conditionalisme uitwerkt op argumenten uit de schrift. Tegenargumenten worden duidelijk opgesomd om vervolgens door bijbelteksten ontkracht te worden. Naast de oneindige liefde van God wordt ook zijn heiligheid en rechtvaardigheid ten volle getekend. Naast de genade van God spreekt de bijbel ook over oordeel. Geen gemakkelijk leesbaar boek, Een boek van grote beloften maar ook van ernstige waarschuwingen. Een boek wat ons in deze genadetijd eens te meer moet aansporen het evangelie van Jezus Christus te verkondigen. (GF)

De eeuwige straf door Robert Govett
292 pagina's Verkoopprijs € 17,95 verkrijgbaar ook in de webshop
ISBN 978 94 91706 307 Distributie en druk: Cross Link Services BV, Transvaalstraat 5, 3312 EX Dordrecht

In het huis Mijns Vaders...

Een fascinerende ontmoeting met vijf onbekende geloofsgemeenschappen, Jildert de Boer, 548 pagina's, € 39,90. (Elburg: Ipenburg, 2015), ISBN/EAN nr. 978-90-70105-22-8.

Jildert de Boer heeft de kleine kerkgeschiedenis een grote dienst bewezen

door vijf relatief onbekende kerkelijke groeperingen op een degelijke manier in kaart te brengen. Uitgangspunt waren de stromingen in Nederland, maar ook vertakkingen in het buitenland worden in dit lijvige boek ontrafeld. Daar is heel wat research aan vooraf gegaan. De auteur dook niet alleen in het archief, maar zocht de betrokkenen persoonlijk op en bezocht ook hun samenkomsten. De vijf door hem belichte bewegingen zijn de: 1. *Noorse Broeders of Christelijke gemeente Nederland*, 2. *Gemeente des Heeren*, 3. *Spade Regen Gemeente*, 4. *Branham-beweging* en 5. *Twee aan Twee-gemeenschap of de Weg*. 'Het boek beoogt te prikkelen tot een verlangen om God met je hele hart te dienen en dit om te zetten in de weerbarstige werkelijkheid van het leven en de strijd van alledag' zo verklaart de auteur in zijn voorwoord.

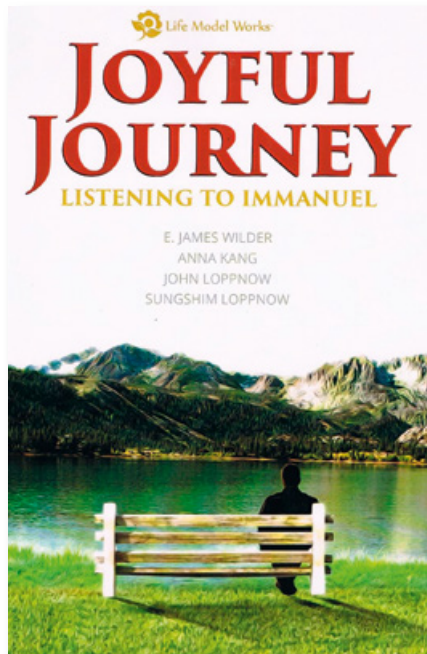
Ondanks de evenwichtige en milde benadering bleek niet iedereen blij met deze publicatie. Er werd zelfs gedreigd met een kort geding, hoewel de schrijver heeft getracht de geloofsgemeenschappen optimaal recht te doen. Vaak blijken de volgelingen van een stichter of leider verder door te schieten. Moeten we deze vrij exclusieve groeperingen tot sekten rekenen? De Boer gaat hier uitgebreid op

in. Hij bespreekt van elke geloofsgemeenschap de geschiedenis, de grondlegger en leiders, de leer, het leven, de ontwikkeling en de verspreiding. Hij roept de bewuste bewegingen op om een ontvankelijke houding te hebben en om aan zelfonderzoek te doen, hoewel hij beseft dat ook voor hen kritisch naar jezelf kijken geen eenvoudige zaak is. Daarnaast is het natuurlijk nuttig voor buitenstaanders om te leren van hun ijver en intentie, en om hun valkuilen te vermijden. Wie zich immers aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. Gods Woord is als een spiegel en blijft de beste remedie tegen ontsporingen.

Naast een schat aan informatie aan tekst, vinden we per stroming zo'n twintig zwart-wit foto's. Voetnoten ontbreken, maar na elke behandeling volgt een uitgebreide opsomming van websites (die vluchtig kunnen zijn) en lectuur. Achterin vinden we van elke stroming een samenvatting met de plussen en minnen. Afgezien van enkele schoonheidsfoutjes en de niet geheel heldere inhoudsopgave, is dit een verantwoord en aanbevolen naslagwerk.

W.J.A. Pijnacker Hordijk

Joyful Journey: Listening to Immanuel (engels)

God is present. Here. Now. Experiencing God's presence brings healing, peace and connection. But, like any other relationship, experiencing God's presence takes practice. Joyful Journey will teach you how to practice God's presence every day. Discover how you can enjoy daily guidance and friendship with God, using

methods grounded in scripture, spiritual disciplines and cutting-edge neuroscience. Surprising joy. Profound healing. Intimate connection. Available to anyone. Learn how with Joyful Journey! Jane Willard, wife of Dallas Willard and one of the creators of the life model, says this about Joyful Journey, "I have personally used the method often and have been 'spreading the news' widely. It has been life changing for so many people!"

Feedback readers: This book is more than a book! It's a simple, efficient and quick guide for helping you to not only hear from God, but receive His heart for you intimately. The "template" they lay out helps the reader to have a plan for their interactive quiet time with the Lord in a way that gives us the freedom to trust the work of the Holy Spirit in us. Writing and then reading our "perceived" responses not only takes the pressure off of us but also provides the safety net of testing what we've heard afterwards. Their explanations of both the physical/scientific and the emotional/spiritual and biblical aspects of connecting with God are spot on and totally reassuring!

I highly recommend purchasing three copies of this brand new Immanuel resource

- one for yourself and two for people you want to share your awesome God-encounters with. This thin book is the most accessible Life Model product yet, providing a simple, 3-part tool for helping people enter into conversation with God. It also offers a brief, clear introduction and biblical basis for interactive relationship with God. As someone who trains others in encountering God in this way (see www.alivewell.org), I am thrilled to use this book as a resource in our courses and to refer as many people as possible to read it!

Often missed keys to the Christian life are that we would talk to God about everything AND listen to God about everything. This book has an aim of jump-starting or re-starting you on the path to joyful interaction with the Father and help you hear His heart for you -- which is filled with goodwill and blessing. This book is best enjoyed with a friend or small group.

dr E. James Wilder (Auteur), Anna Kang (Auteur), John Loppnow (Auteur), Sungshim Loppnow (Auteur)
ISBN-13: 978-1935629177 88 pages
In onze webshop verkrijgbaar www.stichting-promise.nl € 12,50 (excl. Porto)

Promise-magazine

Na onze oproep in het vorige nummer om mee te helpen aan de continuïteit van ons blad, hebben enkelen extra giften overgemaakt en hebben we ook enkele nieuwe abonnees mogen verwelkomen. Hartelijk dank daarvoor! Steeds worden we bemoedigd door de positieve reacties op ons blad. Willen we op een verantwoorde manier het (papieren) blad volgend jaar kunnen voortzetten, is er echter nog meer nodig. We willen een beroep op u doen ons te helpen om in de komende maanden nog meer nieuwe abonnees te werven. U steunt daarmee ook het in stand houden van onze website. Honderden artikelen zijn vrij toegankelijk voor iedereen. Soms hebben we meer dan 1500 bezoekers op een dag! Daarnaast zijn voor alle abonnees van ons blad ook meer dan 40 bladen online te lezen in bladerformaat of pdf.

We willen onze abonnees ook vragen uw e-mailadres in te vullen bij uw persoonlijke gegevens op de website. Dat ver-

gemakkelijk de communicatie en bespaart ons veel werk en portokosten. Uiteraard worden deze gegevens niet doorgegeven aan derden.

U kunt uw e-mailadres invoegen op de beginpagina van onze website bij 'Magazines'. Eerst inloggen met de door u ontvangen gebruikersnaam en wachtwoord (als u dat niet meer heeft, kunt u een mail sturen naar info@stichting-promise.nl met uw adresgegevens of relatienummer om ze opnieuw te ontvangen). Als u ingelogd bent kunt u uw profielgegevens wijzigen door bijvoorbeeld uw e-mailadres in te vullen. Hartelijk dank voor uw gebeden en medewerking!

Gerard Feller

Gezondmakende leer

“Want er komt een tijd dat de mensen de gezonde (hygienicos=hygiënisch) leer niet meer zullen verdragen, maar omdat hun gehoor verwend is, naar hun eigen begeerte tal van leraren om zich heen verzamelen, die aan hun verlangens tegemoetkomen en hen naar de mond praten” (2 Tim. 4:3,4). (nbg).

We leven in het informatietijdperk. Mensen worden overspoeld met informatie via internet, satelliet-tv, actualiteitenprogramma's, enquêtes, sociale media, etc.. 'Oneliners', politiek correcte uitspraken, snelle oplossingen, vormen de instant-oplossingen van een gemanipuleerde meningsvorming. Over het algemeen houdt de moderne mens zich bezig met futiliteiten 'in zijn eigen wereld' en is vol ongeduld en wantrouwen. Men houdt vast aan het idee dat het doel van het leven zelfverwerkelijking is, geworteld in een absolute autonomie die zijn eigen inzichten en denkbeelden bevestigt.

De gezonde leer wordt niet meer verdragen. Er staat letterlijk de gezond-makende leer, dus de leer die gezond maakt. Het bijbelse onderwijs en de leer van de apostelen heeft een gezond-makende invloed op onze totale gezondheid naar geest, ziel en lichaam. Velen vertalen de geest van deze tijd in hun geloofspraktijk. Men is op zoek naar snelle oplossingen, grote wonderen en een bevrediging van eigen wensen en begeerten, de 'krenten uit de pap'. Volgens Spreuken 3 is gezondheid sterk verbonden aan het leren luisteren naar God, dit is vaak een zoekproces.

Volgens Psalm 34 echter zal God de zoekende mens antwoorden. Hij zal de zoekende en gelovige mens vrede schenken en degenen die God en Zijn hulp aanroepen, verhoren en in alle geestelijke behoeften voorzien bij hen die met Hem rekening houden. Enkele uitspraken uit Psalm 34:

- Ik zocht de Heer en Hij gaf antwoord (vs. 5).
- Wie naar hem opzien, stralen van vreugde (vs. 6).
- In mijn verdrukking riep ik tot de Heer, Hij heeft geluisterd en mij uit de nood gered (vs. 7).
- Proef (leer proeven) en geniet de goedheid van de Heer (vs. 9).
- Kom, kinderen, luister naar mij. Ik leer je ontzag voor de Heer (vs. 12).
- Streef naar vrede, jaag die na (vs. 15).
- De Heer hoort de krenten der rechtvaardigen. (Roepen zij, dan hoort de Heer) (vs. 18).
- Al blijft de rechtvaardige niets bespaard, de Heer zal hem steeds weer bevrijden. (Talrijk zijn de rampen van de rechtvaardige, maar uit die alle redt hem de Heer) (vs. 20).

Steeds spoort Gods Woord ons aan Hem te zoeken, naar Hem te jagen, bij Hem aan te kloppen, staande te blijven, zich te laten onderwijzen. Dat is een proces van gezondmaking Daarom zegt Paulus tegen Timotheüs: “Verkondig de boodschap, blijf aandringen of het nu uitkomt of niet, wijs terecht, straf en vermaan met alle geduld dat het onderwijs vereist” (2 Tim. 4:2). In Rom. 12:2 zegt Paulus: “Wordt niet gelijkvormig aan de wereld”. De wereld, de tijdgeest, de cultuur, de gemeenschap denkt volledig tegengesteld. Voor hen is het belangrijk om onafhankelijk, beroemd en gezien te zijn. In vers 16 staat: “Wees eensgezind, wees niet hoogmoedig, maar zet uzelf aan tot bescheidenheid. Ga niet af op uw eigen inzicht!”.

Colofon

Het blad “Promise” is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.
- b. Het publiceren via het blad Promise” van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel, dit tevens via audiovisuele middelen aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard en Coby Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft

Comité van aanbeveling

Ds. Orlando Bottenbley
Drs Martie Dieperink
Drs Bert Dorenbos
Drs MartienJan de Haan
Prof. dr. Ir. Henk Jochemsen
Dhr. Hans L.J. Keijzer
Prof.dr. Martjan Paul
Drs Chr. Steyn
Dhr. Teun Stortenbeker
Dhr Feike ter Velde
Ds dr. Paul J. Visser
Drs Jef de Vriese (België)
Drs Téó v.d. Weele
Dr. Jim Wilder (U.S.A.)

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de artikelen is voor de auteur en/of de redactie

Vormgeving DUO-ontwerp, Utrecht

Druk Boom + Verweij grafiservices, Mijdrecht

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4 x per jaar

Abonnement 2015: € 25,- per jaargang (inclusief abonnement online)

Abonnement online 2015: € 12,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359
e-mail: info@stichting-promise.nl
internetpagina: www.stichting-promise.nl
IBAN ING: NL10INGB0004906197
BIC ING: INGBNL2A

IBAN Rabobank: NL58RABO03916.83.071
BIC Rabobank: RABONL2U

Buiten Nederland is alleen een abonnement online mogelijk

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Nederland

Losse nummer € 4,-

9 771383 029001